

pagina 3

Correspondență din Israel de la
Roni Căciularu
„INSTANT STORY”
LÂNGĂ O ROCHIE DE TAFTA

În acest număr:

pagina 5

Momentele și schițele lui DAD
(Florin Dochia)

pagina 7

Valentin Talpalaru: **Povestirile de pe Măicuța**
(Mioara Bahna)

pagina 10

Devoranta nostalgie
(Cornel Galben)

Asterisc

pagina 11

**EU ȘI PRIETENUL
MĂU, TIBERIU**
(Eugen Verman)

Bacăul de altădată-imagini din
colecția „MIHAI CEUCĂ”
Sfatul popular regional

pagina 12

Să ne amintim despre...
EMIL CIORAN
(Mircea Bostan)

pagina 14

**Îndreptar popular de
etică și de conduită
pentru tineret (8)**
(Virgil Mocanu)

pagina 14

**Veselia este mare
Gata, sunteți eliberați
Uitați repede, dar bine
De ce ați fost arestați?**
(Vasile Opal)

pagina 14

Politica și adevărul
(Constantin Vorniceasa)

**Răspunderea pentru opiniile
exprimate revine în exclusivitate
autorilor**

2018

Sub aura Centenarului Unirii

SE-MPREUNĂ MALURILE?

Mihai Buznea

Se mișcă Țara! S-a pornit tăvălugul! De mult nu am mai avut parte de un asemenea sentiment revigorant de mândrie și speranță românească. Asediați de cavalcadele unei existențe cu sufletul la gură, în care zbaterele fiecărei zile ne fac să uităm de ceea ce este cu adevărat important pentru destinele noastre, riscăm să cădem în păcatul neiertător al abandonului identitar.

Și totuși... Centenarul Reîntregirii Naționale se dovedește a fi momentul Redeșteptării și al afirmării voinței de neam. Trimitându-ne la cuvintele profetice ale lui Grigore Vieru, poetul patriot al Țării de dincolo de Prut: „În fiecare dimineață Soarele răsare ca o dreptate și apune seara ca o făgăduință”. După podurile de flori de la începutul anilor '90 ai veacului împlinit, de la smulgerea din rădăcinile lor de beton a gardurilor de sârmă ghimpată ce-au sângerat timp de decenii trupul sfărțecă în două al românilor de către nedrepte interese și abuzive împărțeli geopolitice, iată că rănile încep să se vindece. Tratate fiind cu demnitate și mândrie patriotică, cu voință și glasuri răspicace. Pentru că, până la urmă, orice abuz istoric trebuie să-și afle leacul.

Precum vântul care se transformă în furtună revigorantă de dorințe și împliniri, tot astfel se-adună apele biruinței și spălării de nedreptăți, ale Prutului. Spre reîmpreunarea malurilor. Valul mareic al reîntregirii devine din ce în ce mai puternic, cu zeci, apoi cu sute de așezări moldovenești care-și unesc dorințele și glasurile rostind „Pe-al nostru steag e scris Unire!” Un nou și, sperăm, de neoprit tăvălug al istoriei? Care să ne readucă în matcă? De ce nu, dacă până și contestatarii fervenți ai acestui ideal, până nu de mult, ai adevăraților roștite dar neascultate, să recunoască acum: „În Basarabia și Bucovina majoritatea locuitorilor sunt români. România visează de mult să ia înapoi ceea ce i-a aparținut” – spune (cine?) însuși ultranționalistul Vladimir Jirinovschi, contestatarul nostru virulent convertit între timp la adevăr. Spre a continua: „**Dacă nu era Hitler**

nu ne atingeam de aceste pământuri. Moldovenii sunt români, noi, rușii, le-am dat numele de moldoveni. Doar Transnistria să revină la noi pentru că este pământ rusesc. Iar Ucraina ar trebui să-și cedeze, pentru a-și găsi liniștea, o jumătate din teritoriul său, pentru că cealaltă jumătate aparține altor țări”.

Iată, deci, cum gurile păcătoșilor pot grai și adevăruri. Doar că ele trebuie auzite și respectate. Așa cum își doresc zecile de mii de manifestanți care și-au unit glasurile la Marea Adunare Populară de la Chișinău ce a marcat împlinirea a 100 de ani de la hotărârea istorică de Unire cu Țara din 27 martie 1918. Proclamația și Rezoluția adoptate de acest forum al conștiinței naționale rostesc în același cuget: „Unirea Basarabiei cu România este unica soluție de supraviețuire”. Deziderat

istoric pe care îl regăsim și în Rezoluția Marii Adunări Centenare a Parlamentului României care a marcat evenimentul din urmă cu un veac. Și revin la cuvintele lui Grigore Vieru: „Patria este ca un copil, dacă uiți de ea poate să plece de acasă”. Pentru că: „...destul bolo-

vanul a pretins moștenire pământul de sub el”. Eroii emblematici ai reântregirii, precum deja sus-pomenitul Grigore Vieru, apoi soții Doina și Aldea Teodorovici, Leonida Lari, cei patru luptători pentru românism de pe frontul fratricid al războiului transnistrean, alături de ei milioanele de moldoromâni care și-au manifestat permanent sentimentele naționale merită din plin recunoaștrerea și răsplata noastră, a tuturor.

Cândva, pe la începuturile destinului nostru comunisto-rusești eram obligați să recunoaștem, chiar să fim convinși că „lumina vine de la răsărit”. Iată, însă, că am apucat să trăim cu adevărat sensul sentimentului că Lumina vine, acum, cu adevărat, de la Răsărit. Dar nu de la Moscova, ci de la Chișinău și din toate așezările ce respiră aerul românesc de dincoace de malul stâng al Prutului. Reamintindu-ne și de cuvintele-testament ale Marelui Domnitor Ștefan: „Și să ții minte, tu și urmașii-urmașilor tăi de hotarul pe care noi l-am hotărât. Să vezi acest hotar și printre lacrimi. Iar copiii copiilor noștri vor pomeni în veci această slăvită a noastră biruință”.

Sunt semne din ce în ce mai evidente că se schimbă vremea, dar și timpurile, pe Prut. Pe ambele lui maluri. Istoria și-a copt fructul victoriei. Pe care nu ne rămâne decât să-l culegem, înainte ca alții, contestatarii și uzurpatorii de dreptate, să-l revendice, în disprețul realităților invalidate de mersul evenimentelor. I-am dat destul nas lui Ivan, iar el n-a pregetat să se suie pe divan și să rămână acolo. E cazul, și timpul, să-l dăm jos și să ștergem urmele fără-de-legilor sale. Potrivindu-ne, acum, pașii în ritmul imnului ce ne-a însufleșit dintotdeauna și fără de răgaz: „Pe-al nostru steag e scris Unire”. Prutul e nerăbdător să-și reîmpreuneze malurile. Pentru noul său destin românesc și european. Ar fi putut-o face încă din urmă cu două decenii și jumătate, la începutul anilor '90, când condițiile erau coapte, dar noii conducători post-decembriști au ratat cu bună știință, dar și condamabilă ușurință, cel mai propice moment politic al regenerării statale.

LANSARE DE CARTE ÎNCOTRO? de ROXANA MEDVEŢKI 24 martie 2018

În cadrul sedinței Cenaclului „George Bacovia” alUSR Filiala Bacău s-a desfășurat lansarea de carte a scriitoarei **Roxana Medvețki**; Romanul „**Încotro?**” tipărit la Editura Cartex în 2018. Invitații recenzori: **Petre Isachi**, prefăcătorul volumului, **Cristina Ștefan**, **Cornel Galben**, **Gheorghe Ungureanu**, **Ionel Rusei** și prof. **Ana Chiscop**, moderatoarea evenimentului au vorbit pe îndelete despre cartea lansată, în laudatio, remarcând multe aspecte stilistice și tehnici narrative ale autoarei.

Petre Isachi: „**Încotro?** mi se pare revelator pentru fenomenul de continuitate al literaturii

autohtone, tocmai prin utopia filozofico-socială, natural-țărănească și istorico-națională, de sorginte sadoveniano-eminesciană. Cartea conservă, dincolo de eșecul fatal al vieții, valorile supreme, atemporale ale ființei. Paradoxal, sub retorica aparent tradițională **LANSARE** și accesibilă, romanul poetic-istoric se adresează cititorului rafinat, cunoscător al subtilităților limbii române...”

Cristina Ștefan: „**Succint spun doar un considerent desprins din lectura romanului: stilul acestui scris este unul autentic și este dat prin structurarea comparativă a narațiunii: nu este o simplă relatare a poveștilor și întâmplărilor copilăriei ci și o comparație ale reperelor valorice prin alternanța trecutului, a copilăriei, cu prezentul denaturat. Nu a murit doar satul dintre vii odată cu personajele sale, ci a murit și mitul satului nostru ca valoare...dacă veșnicia s-a născut la sat, azi a murit și ea odată cu spiritul, moralitatea, tradiția învățate ancestral. Citiți acest roman! Nu-l veți lăsa din mână.”** Vicepreședintele Filialei USR Bacău, **Dumitru Brăneanu** a salutat prezența membrilor USR, a apreciat tema romanului, o temă de care avem nevoie în literatura de azi. Din sală și-a auzit dorința de a vorbi despre carte prof. dr. **Ecaterina Crețu**, iar discursul admirativ a fost bine punctat pe stilistica romanului, tehnici lirice, metafore și sintagme folosite de autoare. Cuvântul autoarei a fost unul de mulțumire pentru susținere, către critici, invitați, prieteni. La următoarea sedință, a spus **Dumitru Brăneanu** va fi lansată iarăși o carte interesantă, scrisă de prof. **Adriana Ambrosie**: **Călător pe arca lui Noe**, editura **Rovimed Publishers**, 2018.

Consemnează **Cristina Ștefan**

Un poet cât o bucurie

Născut la început de primăvară, într-o zodie a perseverenței și imaginării, chiar dacă există și încordări de berbec, poetul și profesorul nu-și desminte talentul și harul către frumos, estetic, dar și spre armonia universului matematic. Vorbim de un poet de excepție, de înaltă ținută morală, apropiat de oameni și mai ales de tineri. Un poet format la școala de poezie din a doua jumătate a secolului al XX-lea, alături de nume remarcabile ale literaturii române din acea perioadă. O prezență aproape matematică la toate evenimentele culturale din țară sau din Republica Moldova. Am putea vorbi de un descendent pe linie poetică al lui Ion Barbu. Și totuși, **Viorel Dinescu** este unic în felul său prin discursul liric, percepția universului poetic, a meditației transcendente spre universuri matematice și ecuații albastre. Un sumar portret al poetului, eseistului și profesorului de matematică **Viorel Dinescu**. Aflat la vârsta deplinei maturități și înțelepciunii, omul **Viorel Dinescu** rămâne un interlocutor plăcut și agreabil, mereu dispus să-și exprime ideile în versuri. Nu facem o caracterizare prodromo în favoarea poetului, opera sa poetică îl reprezintă și-l înveșnicește. Volumele sale sunt unul mai inedit decât precedentul și au adus un suflu nou în lirica românească. Fără discuție că poetul **Viorel Dinescu** își are locul său în panoplia poezilor neamului. În același timp omul **Dinescu** rămâne o bucurie în inimile și sufletele celor care l-au cunoscut.

La mulți ani **Viorel Dinescu!**

D.B.

Correspondență din Israel de la

Roni Căciularu "INSTANT STORY" LĂNGĂ O ROCHIE DE TAFTA*

* O carte bună, a unui pamfletar de valoare: **MIHAI BUZNEA**

Mihai Buznea, reputat jurnalist în România, de peste 50 de ani în branșă, apare în librării cu o bijuterie de carte, scoasă la lumină de Editura *Ateneul Scriitorilor*. "Instant Story", acesta este titlul care însumează un mănunchi de tablete jurnalistic-literare, pe care le citești cu plăcere și implicare. În al său "Cuvânt înainte", dublat de subtitlul LITERATURĂ „LA REPEZEALĂ”, Mihai Buznea, spre a-și defini mai bine stilul și unele din intențiile cărții, citează un mare gazetar al zilelor noastre, anume Tom Brokaw, strălucit reporter în presa electronică de prim-rang, care, printre altele, a spus: „... totul este să povestești întâmplări. Asta e tot jurnalismul”. Citat bun, pentru contextul demonstrației sale, a lui Mihai Buznea, dar, după o astfel de afirmație, ești obligat să adaugi: da, să povestești, dar cum? Și mai înainte e necesar, desigur, să alegi ce povestești. Să știi pe ce să pui accentul. Astfel de chestiuni nu-s abordate explicit de autorul cărții, căci el are delicatetea și bunul simț să-l determine pe cititor să găsească singur răspuns, după lectura cărții. Căci răspunsul există, însă implicit.

Cert e că tabletele lui Mihai Buznea se citesc cu plăcere, rapid, și nu odată, cu zâmbetul pe buze. Dar, înainte de a ne referi la tematica aprigului și dinamicului jurnalist - cu certe înclinații literare, să-i definim, cumva, stilul, așa cum reiese din această culegere. Voi face însă, mai întâi, o mică digresiune. Gândindu-mă la coloratura stilului acestei cărți, mi-am amintit de o iubire frumoasă și platonice din adolescența mea băcăuană, când, dacă simțeam că se uită la mine vreo fată, dacă eram în timpul mersului pe trotuar, să zicem, ei bine simțeam că îmi ardeau obraji și trebuia să spun în gând: 1-2; 1-2; 1-2, sau alteori să număr incontinuu, până dispăream de sub impresia că sunt privit. (Altfel, puteam să mămpleticesc și să mă fac de râs!). Ei bine, tot în acea perioadă s-a născut că iubeam o fată, o minune de fată; dar o iubeam, cum să spun?, de la distanță. O dată ea a venit într-o rochie de tafta, un fel de gri care nu era gri, și care, la fiecare mișcare a ei căpăta o altă strălucire sub soarele de vară. Parcă erau culorile curcubeului pe fata asta. Am întreat ce culoare e aceea? Era șanjant. Rochia, nu fata. Apoi am luat-o, în sfârșit, în sfârșit, am luat-o de mână, și-am făcut câțiva pași „pi centru”. Și foșnea. Rochia, nu fata. Apoi a plecat, iar eu am rămas în amintire cu armonia aceea fermecătoare, a culorilor de pe o rochie de tafta...

Acum mă-ntorc la amicul meu, coleg de breaslă, alături de care am lucrat ani și ani, mă-ntorc să-i laud cartea (a 8-a) și să spun că, întrucât Mihai Buznea a scris cu iscusință toate genurile gazetărești, am constatat în povestirile din „Instant story” nu o culoare, cu un melanj coloristic aparte, specific doar lui, un melanj marca Mihai Buznea, care împletește, ca nimeni altul, câte un pic din fiecare gen gazetăresc. Astfel, stilul scurtele sale istorisiri implică lumini și umbre și culori în diferite tonuri, armonizate între ele. Stil șanjant și unic, cu farmecul lui, cu urcușuri și coborâșuri, încât ochiul și inima să pătrundă cu ușurință mesajele sale, demne de luat în seamă.

Totodată, Mihai Buznea se dovedește un bun portretist, un reporter iscusit și un eseist subtil și sugestiv. Folosește limba literară, dar, în același timp, este stăpân pe limbajul de argou actual, are verbul și fraza limpede, evitând, cu curaj, atunci când consideră necesar, și unele întunecimi de limbaj, ca mai apoi sau mai înainte, să abunde citând din înțelepciunea lumii culte sau din folclor, vorbă fiind potrivită în funcție de subiectul abordat, de contextul specific faptului descris. Predominant, totuși, dacă revenim la genurile abordate, mi se pare la Mihai Buznea pamfletul (și-mi permit să spun că astfel el se înscrie într-o bogată și strălucită tradiție literară românească!). Ironia și satira lui Mihai Buznea țintesc cu precizie și cu efect!

Așa, de exemplu, în „...Să nu aștepți

vorbe mari de la mine!” este combătută și ridiculizată vulgaritatea limbajului unor categorii – se pare destul de răspândite azi – nu numai printre oamenii de rând, dar vai! este prezentă și în cadrul unei părți din literatura vremii (și încă cu succes de librărie)! Autorul este deosebit de incisiv, dar știe și să-ți sugereze printre cuvinte. Faptul că amintite feluri reprobabile de cărți au tiraje imense, doar faptul acesta, adus la lumina reflectorului buznian, îl determină pe cititor să se-ntrebe cum se face că există atâția amatori de literatură de gang?! Ce e cu educația de până acum, în țară? Cu ce se-ndeletnicesc acești cititori ce preferă autori cu gura spurcată? Ce fel de societate vrem să fim?! Gândul ne duce la stricarea limbii! Dar, vedeți dumneavoastră, gândim cu cuvinte. Iar dacă avem la-ndemână cuvinte stricate, oare cum gândesc acești oameni? Sunt întrebări pe care autorul nu le pune, dar, aproape misterios, ne determină să ni le punem singuri și să fim nemulțumiți și chiar revoltați! În aceeași ordine de idei aș cita „Al șaselea simț”. Locul acestuia, zice Mihai Buznea „l-au luat (...) vulgul, bătăria, nesimțirea, sfidarea. E timpul lor glorios! (...) Bunelor maniere – arta de a trăi cu eleganță, cu bun simț, li s-a cântat prohodul, iar resuscitarea pare a fi ceva de domeniul imposibilului. Al miracolului”.

Voi continua să citez, nu că n-aș avea ce să adaug, dar prea le spune bine însuși autorul. Vorbind de „spectacolul” străzii, el arată cu indignare: „a dispărut aproape cu desăvârșire respectul față de sine însuși. Și față de ceilalți. Făcând loc mizeriei de toate felurile. De la ținuta vestimentară indecentă, provocatoare sau voit neglijentă, la verbiajul incitant și reacțiile violente. Mârlănie la puterea N plus.” Și Mihai Buznea nu se oprește numai la astfel de „infractori”. Deceționat, nu-i lasă în pace nici pe „judecători”, care sunt „tot mai puțini, au vocile din ce în ce mai slabe”. Și iată că, aproape pe nesimțite, Mihai Buznea vorbește în același sens cu Nenea Iancu Caragiale, care spunea undeva, prin glasul unui renumit personaj: „Într-o soțietate fără prințipuri, care va să zică nu le are!”... Iar autorul lui „Instant story”, concluzionează, arătând că racilele societății, la care ne-am referit, sunt „rezultatul lipsei de educație. Al lipsei de principii”.

Satira autorului se îndreaptă și spre alte aspecte dăunătoare societății. De pildă în „Gaițele” sau „Teletembelizarea” sunt incriminate lipsa de profesionalism și calitatea lacunară a televiziunilor actuale, „cultura surrogat” și, cum spune M.B. „cronizarea vulgului.” Realitățile inconfortabile ale unui prezent ce-i apare autorului ca fiind „dur” sunt și de alt gen, și mă refer acum la tableta privind folosirea forței de muncă, uneori, până la epuizare, la viața unor lucrători lipsiți de satisfacții și fără o retribuție

corespunzătoare. Dar gama tematică a acestei mici cărți mari este mult mai largă. Nu insist. Revin doar la stilul specific al cărții, în care se împletesc armonios și original elemente de povestire, reportaj, eseu, satiră, pamflet. Remarc, în același timp, cu admirație - ochiul critic al scriitorului, ținuta sa morală, subliniez și repet: ținuta morală și curajul cu care acest condei vibrant se adresează semenilor săi.

Cineva remarca faptul că multe din personaje și situații par a fi fără ieșire, fără o rezolvare corectivă. Dar însuși faptul că descrierea realității și comentariul acid se adresează multimei de cititori, deschis și la obiect, faptul că autorul își câștigă – încă o dată – simpatia lor, denotă optimismul lui Mihai Buznea, care vorbește colorat, șanjant ca niște reflexe sifidii pe o rochie de tafta, o minunăție rochie care sugerează întreaga frumusețe a lumii.

Iar dacă lumea e frumoasă, atunci, mai devreme sau mai târziu, vor dispărea urâtenii pământului, împotriva cărora se ridică Mihai Buznea și în „Instant story”. O carte pe care îmi permit să o recomand cu căldură.

* **Cronică preluată din „JRMNALUL SĂPTĂMĂNAL”, Tel Aviv, 15 martie, 2018**

LECȚIA CENTENARULUI

„Versurile ce compun acest mini-volum [Lecția Centenarului, Ed. StudIS, 2018] reprezintă o recompunere a unor zvârcolinde momente pe care le-au avut de înfruntat, cu demnitate și eroism, înaintașii noștri din alt veac. O mică ofrandă pe altarul sângerând al spațiului românesc! O lecție de istorie emoționantă, rostită nu de la catedră ci prin vocea caldă, iubitoare și informată a scriitoarei Livia Ciupercă. Lectura lor sper să trezească în inima ta, Cititorule de orice vârstă, emoția, recunoștința, sentimentul datoriei de a respecta sacra moștenire lăsată nouă cu prețul vieții de Adevărați Români care nu au avut timp să trăiască iubiri, trădări, prietenii efemere. Singura iubire trăită de ei cu intensitate și dăruire totală, o iubire care nu trădează și nu minte niciodată, a fost iubirea de neam și țară și de Dumnezeu!”

a fost iubirea de neam și țară și de Dumnezeu!”

Maria Postu

Livia Ciupercă

Pagina de carte

Pagina de carte răsfoindă este asemenea șuvoiului de apă curgătoare: te adapi din ea, înnobilându-te!

Trandafirul de Jerichon

Ghem buclat, spinos,
plumburiu rotat de vânt,
Dezrădăcinat de vântul toamnei,
Rostogol de-a lung de țarm,
Călător pe-ntins de maluri,
Slobozit, neîncregat –
ingenuă bucurie!
Te volesti, sburlite ghem –
ghem de ghemotoc sfințit
Dar ce-mi spune-o voce hădă?
Că tu-nvii, așa, spontan,
la un semn duos,
când tandrețea te-mpresoară?!
Am a crede,
că-ntr-un bol –
genuin ingenuit,
tu dispui sfințirea apei –
dalbă binecuvântare,
Jerichon de trandafir?!

Ideal

Iubirii dacă i-ai urzit
Veșmânt cu smirnă, mir, tămâie, aur
Din nobila simțire de tezaur
Înseamnă c-ai plinit un vis.

Fericirea

Tresărire arzândă în falduri de vis
Șoapte de-azur pe buza topită în ambră sorindă
Lăcrimă înrouată, metanie sfântă
Gest mângâios, sisific alint.

Etape

În umbra ochilor tăi,
sfielnic batem din aripi.

Tăcerea se dorește arzând
peste țărnuț umbrit de-o melopeică rază.

Din grotle dorului-dor
se preling, furiș-furiș,
reminiscentele unui surâs șiret și rebel.

O ea sau un el,
ce puțină relevanță
are-a-mbrățișa cu fior nestins
privirea-i sfidător de azurie.

Cu mângâietoare-nvăluiri
– gest sfielnic, pios și tandru –
străpung prin timpuri răzlețite
în inima fiordului
„Ambră-nlăcrimată”,
pentru-a stinge focul
furtunaticului țarm.

Inscripții băcăuane

Neculai Scurtu

O EPISTOLĂ NECUNOSCUTĂ A LUI I. I. STOICAN

Biografia prozatorului, poetului, publicistului și memorialistului I.I. Stoican (n. 18 august 1895, Răcăciuni, jud. Bacău – m. 31 mai 1949, Bacău) necesită o cercetare profundă a arhivelor, bibliotecilor și a presei locale spre a-i putea elabora un portret complet al personalității sale.

Autor al cărților **Înflorirea trandafirilor** (1920), **Tragedia mută** (1921), **Biserica arsă** (1923), **Pribegind prin deșert** (1923), **Perle pentru colierul tău** (1923), **Suflete** (1920), **Crâmpiele din tragica noastră epopee** (1921) și **Credinți nemuritoare** (1922), I.I. Stoican s-a impus în viața literară și culturală a Bacăului ca un scriitor și mentor credibil prin gesturile și faptele sale.

A fost prieten cu poetul George Bacovia și a colaborat cu poezii și proze la revista acestuia **Ateneul cultural** (1925–1928), publicând două poezii și trei proze.

A simțit, încă din timpul studenției, o apropiere de spiritul, cultura și atitudinile lui Nicolae Iorga, pe care și l-a luat ca model, iar în paginile ziarului **Neamu Românesc** numele său îl întâlnim timp de un deceniu.

Epistola ce se publică acum, este necunoscută și se constituie într-un virulent rechizitoriu la adresa unor politicieni care n-au onorat funcțiile

încredințate de cei ce i-au desemnat să-i reprezinte.

Cele câteva șire care alcătuiesc portretul lui Petre Giurgea sunt edificatoare pentru profilul unui politician lipsit de orice sentiment față de semenii săi.

Bacău, 14 februarie 1925

Scumpe domnule profesor Iorga,

Iarăși o scrisoare de pe malurile Bistriței ca s-ajungă, modestă și sfioasă, pe malurile Senei.

Știu că o scrisoare cu aroma din Moldova noastră, poate fi savuroasă numai pentru că vă evocă în mijlocul somptuosului Paris, orizonturi de la noi.

Împrejurări politice locale, rezultate din fuziunea noastră cu partidul domnului Iuanu, îmi cer să vă vorbesc despre altceva decât despre plaiuri din Moldova.

Bun lucru fuziunea noastră cu partidul domnului Iuanu, când o privește, de departe, prin prisma înaltă a intereselor permanente, pe care le are politica românească!

Rău lucru dacă este vorba ca-n fruntea nobililor și curatelor noastre organizații, să vie lepădăturile politicii noastre, ancorate, vremelnic, în partidul descălecătorilor de peste munți.

Dar se poate remedia la situație. *D[umnea]v[oastră] care cunoașteți oamenii, să-i impuneți, în vechiul și scumpul nostru regat, cu orice preț!*

Este o necesitate superioară: altfel guvernarea va fi compromisă prin acești oameni care au compromis și partidele vechi. (Este o lege prin care biruim și murim).

Vorbesc de Bacău, unde încă o dată *d[umnea]v[oastră]* trebuie să tăiați cu sabia nu un nod gordian, dar o intrigă infectă.

Vrea să ia șefia partidului fuzionând prin decapitarea *d[omnu]lui Cantelli*, *d[omnu]l Petre Giurgea pe care vi l-am mai descris.*

Numai tentativa este o obrăznicie nepermisă nici în politica celui mai neobrăzat partid. Ciocoi cred, încă, în reînțarceri la epoca de la 1900.

Într-adevăr *d[omnu]l Petre Giurgea este un dobitoc pe care nu l-ar vrea oamenii primar aici în satul lui de la Gioseni, unde, în calitate de ciocoi, prin violențe și aroganță și brutalități ordinare, s-a făcut odios: o vită care rage, împunge și dă cu copita. Numai o convorbire de două minute cu acest imund rest politic, v-ar da o dovadă completă a celor arătate de mine.*

Fost sublocotenent de cavalerie, reformat pe vremuri, analfabet și grotesc, a făcut în viață două lucruri: a fost peștele femeilor, cărora le-a consumat averi, uneori, considerabile, el însuși, nefiind capabil de nici un fel de muncă, a snopit în bătaie pe țărani de pe moșiile soțiilor sale (atâta-i munca dumisale).

Cu acest grobian gogoman vrea partidul nostru să facă politică nouă. Este o ironie așa de crudă și de dureroasă!

Cu acest reacționar mușcăit ne prezentăm țăranilor, în numele unei sfinte politici democratice și naționale, pe care N. Iorga o face de un sfert de veac? Cu acest incorect impudic.

Dar nu ne impuneți acest mar-

tiru. Ar fi un sacrilegiu contra *d[umnea]v[oastră]* înșivă. O greșală care nu se poate repara.

Să vă mai vorbesc de *d[omnu]l Cantilli* al cărui suflet înalt, a cărui cultură și a cărui viață politică fără pată sunt un capitol fără pereche la Bacău?

(O dată vorbea Take Ionescu cu Alecu Constantinescu. Take Ionescu spunea: – „Porcule, pe cine ai tu la Bacău?” Alecu Constantinescu a răspuns: – „N-am pe nimeni de talia lui Cantilli al tău”).

Pe atunci trăia-n partidul liberal, la loc de frunte și Radu Porumbescu.

Concluzie: scrieți un cuvânt decisiv cui credeți. *D[omnu]l Cantilli* trebuie să fie șef la Bacău. Altfel veți căuta partidul la circ ori la pușcărie. Și e păcat când asta se poate împiedica definitiv cu un gest al *d[umnea]v[oastră]*.

Este la București o comisie tehnică, ea lucrează pentru realizarea fuziunii în județele noastre.

Este compusă din Mihai Popovici, Grig[ore] Filipescu, Xeni (pentru naționali), Argetoianu, Cihodariu și Ioanițescu (pentru noi). Dacă vă exprimați imediat și categoric dorința *d[umnea]v[oastră]*, biruim iarăși pentru *d[umnea]v[oastră]*.

În afară de *d[omnu]l Argetoianu și Cihodariu*, dorința *d[umnea]v[oastră]* trebuie cunoscută, credem, și de *d[omnu]l Popovici* care încă, va avea pentru ai lui, o scuză și un refugiu.

I. I. Stoican

Notă

Originalul acestei epistole, inedite, se află la Biblioteca Academiei Române. Corespondență primită de Nicolae Iorga. Volumul nr. 324, f. 154r-v – 156r-v.

Grigore Codrescu

Breviar revuistic subiectiv

România literară, anul L, nr. 9/ 2018

Va intra în istorie acest număr al publicației centrale a U.S.R. Îl vor cita inclusiv cei care vor contesta chiar și conducerea nouă, ce va fi aleasă în adunările generale ale filialelor U.S.R. din aprilie a.c.; sper să nu fie prea mulți. Este Adunarea Generală Ordinară a Uniunii Scriitorilor din România, care se va desfășura în anul Centenarului Marii Uniri. Excelentă ideea redacției de a cuprinde și un text vibrant, cu inflexiuni expresive, semnat de cel mai bun istoric pe care îl avem (iertată insolența!), Ioan-Aurel Pop, rectorul Universității din Cluj și cel mai tânăr academician român. E drept că, printr-o șansă apărută din cerul albastru, i se oferă drept „premiu” profesorului Mihai Zamfir, două prezentări ale tratatului său *Scurtă istorie. Panorama alternativă a literaturii române*; una mai aplicată, concepută de Răzvan Voncu, și parcă mai echilibrată, dar și una mai festivă, semnată de Daniel Cristea-Enache.

Când citim: „Zamfir execută, cu civilitate zâmbitoare, un adevărat «masacru» istoriografic. Sunt în «afara interesului literar» scrierile care n-au avut în vedere dezvoltarea personalității autorului, ci mai degrabă slujirea unor adevăruri individuale, transmiterea de mesaje care îl găsesc pe transmitător, redus la funcția de scrib, de consemnator, cel mult de modest comentator” (p. 10) percepem eleganța stilului. Răzvan Voncu scrutează mai de aproape, observând și „lipsa unei experiențe critice de înfăptuire practicate sistematic” (p. 11), dar spre final criticul conchide că „istoria lui Zamfir își va păstra relevanța și valabilitatea tocmai datorită clarității metodologice”... (p. 11). Noi, beneficiarii de istorii literare, așteptăm cu nerăbdare să se încingă acum o dispută înaltă comparativă privitoare la cele trei lucrări masive apărute: a lui Alex Ștefănescu („adevărat spectacol grafic și iconografic” - zice N. Manolescu) și a prof. Mihai Zamfir care „sub aparența modestă a unui voiaj de plăcere în țara literaturii, oferă lecturi profunde și captivante ale operelor literare canonice” (p. 288) - scrie același N. M. în *Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc* (Ed. Paralela 45, 2014); mai interesante vor fi disputele despre contemporani postbelici. Așteptăm.

Tribuna, anul XVII, 1-15 februarie

Îi mulțumim d-lui Mircea Arman

că a trimis și la Bacău revista întemeiată de Slavici. N-am prins-o de mult și regretam. Cu ținută academică și eleganță redacțională - deși mulți au criticat noua orientare a redacției, ne place să credem că revistele de cultură pot lucra intens pentru consolidarea Marii Uniri. Eseurile și articolele despre „portretele țăranilor transilvăneni”, „actualitatea lui Vasile Lucaciu”, „Modernizarea ca forma a schimbărilor culturale”, „Geografia teatrală” ne-au atras și pe noi, cei din est. Acum ne oprim puțin la comentariul lui Bogdan Caranfilof despre cartea ieșeanului Mircea Platon. Clujeanul observă că prezentul pare „tot mai greu de înțeles”. El recomandă ca lucrarea universitarului ieșean *Elitele și conștiința națională* (Contemporanul, 2017) să fie citată împreună cu a lui Adrian-Paul Iliescu *Anatomia răului politic*, în care s-a văzut că jocul politic imoral practicat de o parte a elitei românești a fost deseori lipsit de substanță, trădând un „subversiv maniheism” (p. 10). „Analizii noștri au trecut prea ușor cu vederea aceste aspecte și au mutat cauzele subdezvoltării noastre către veșnicul context extern”. Mai apoi constată că „nu există istorie, ci istorii” [...], dar „reconstituirea istorică trebuie ferită de influențele care ne guvernează destinul” (p. 11). „Act de documentare și luciditate”, scrierea istoriei rămâne într-adevăr un act patriotic. Nu credem că prezentul poate fi dislocat din fluxul trecut și viitor, decât în chip abstract. Eseistul de la Tribuna

pare, uneori, confuz și preconcept în aserțiunile lui. Lucrarea lui Mircea Platon poate fi un bun început pentru dezbateră a unei teme de cuprindere națională și de mare complexitate.

Spații culturale, anul X, nr. 5

Facem anunțul că instituim, din proprie voință, o rubrică nouă PO-EMUL LUNII. Începem cu cel mai frumos, semnat de Valeria Manta -Tăicuțu: **Îngerul nu a mai strigat**. Este un text de poezie pură și imaterială, ivită din mit:

„Atâta alb și nici o speranță/vin zvonuri de departe, despre morți și răniți/ în drumul spre țara de gheață curată/crinii din mâini sunt de sticlă, lumânările/iși sparg flacăra, polemizând calea tăcută a crucii, lacrimile mele, ca mătăniile sfărâmate,/nu mai alunecă, nu mai curăță cuvintele de ceață/ la ce bun plânsul când chiliile noastre/ fără sfinți, fără îngeri, fără lumina/ ce-mparte fiori/ ne usucă miezul?/ la noapte, în somn, răspunsurile ne vor găsi/ înfășați în mătase, fluturi pentru viețile viitoare” (p. 54).

Undeva, la pagina 7, polemista Magda Ursache, în registrul său inconfundabil cădelnițează ctitorii Marii Uniri; unii fuseseră prezenți și în 1929 printre sutele de mii de români, la un deceniu de la evenimentul din Alba Iulia: Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voievod, Ștefan Cicio-Pop, Aurel Vlad, Ion Mihalache, Ion Nistor - rectorul din Cernăuți, Brătienii și ceilalți.

<p>Consiliul editorial:</p> <p>Președinte: CALISTRAT COSTIN</p>	<p>membri:</p> <p>OVIDIU GENARU DORU KALMUSKI VIOREL SAVIN GHEORGHE NEAGU GRIGORE CODRESCU ION TUDOR IOVIAN</p>	<p>Secretar de redacție: NICOLAE MIHAI Director economic: LOREDANA DĂNILĂ</p>	<p>prezentare grafică: IOAN BURLACU Corectură: MIHAI BUZNEA, EUGEN VERMAN</p>
		<p>Redactori: VIOREL DINESCU, DORU CIUCESCU, DAN SANDU, ELENA PÂRLOG, PETRUȘ ANDREI, MIHAELA BĂBUȘANU, ALEXANDRU DUMITRU, GHEORGHE UNGUREANU, TINCUȚA HORONCEANU-BERNEVIC</p>	<p>ADRESA: 22 Decembrie 38/B/ 7- Bacău: E-mail: revista_plumb@yahoo.com telefon: 0234 578 602 Ilustrații revistă: Mircea Nour, Radu Mihai CRISTINA ȘTEFAN - ad.SITE; Distribuție-curierat: Toader Titi ROZNOVANU</p>

Momentele și schițele lui DAD

Florin Dochia

Maestru al prozei satirice și parodice, **Dumitru Augustin Doman** propune cititorilor o nouă bijuterie epică din 49 de tablouri sociale și politice contemporane pline de miez, cu o doză deloc temperată de ironie fină și cu bogăția cunoscută de fantazie onomastică, plus sugestivitate a descrierilor de activități cotidiene și de vajnici cetățeni. Bine școlit demult la maestri, Doman urmează credincios îndemnul noician: „Nu uita că Dumnezeu te-a trimis pe lume să-l înlocuiești: să dai sensuri, să creezi, să duci începutul său înainte”, Dumnezeu lui fiind nimeni altul decât nemuritorul I.L. Caragiale! Plus câțiva sfintși, urmași demni ai maestrului ori deschizători de drumuri spre alte zări senine. Afecțiunea părintească lesne detectabilă în scrierea personajelor nu conduce nicicum la iertarea păcatelor, ba din contră, fără a judeca atitudini, comportamente, bunele obiceiuri orientale, le prezintă astfel încât uriașul răs inevitabil este cam strepezit, ba induce și oarece tristețe și revoltă lectorului. Ilustratele, care pot alcătui un album semnificativ al ultimelor trei decenii românești, sunt desenate în culori puternice, uneori violente, comparațiile exploatând bogăția expresivă, polisemantismul și ambiguitatea cuvintelor limbii române. Remarcabilă, de asemenea, este priza gogoliană la realitate („toți venim din mantaua lui Gogol”), vizibilă încă din textul prim, „Casa Geta”, etalon al arhitecturii prozei domaniene și apoi în prozele cu subiecți politicieni, funcționari etc. Doar că Akaki Akakievici al lui Doman, tot câștigă mantaua, și-o multiplică. Virajul treptat în derizoriu și, până la urmă, în absurd (v. „Campanie electorală”, „Ilie face coteț pentru porci”, „Frumoasele din judecătoria adormită”, „Coana Ilinca, preoteasa cheală”, „Ninsoarea din ajun”) este marcă sigură a parodicului său, pe linia Caragiale – Parodiu – Ionescu, y compris și dimensiunea etică mascată discret de jocul de cuvinte, de surprinzătoarele și provocatoare expresii metaforic-satirice, ori de vorbirea „în dodii”. Desfătarea stilistică amintește de bunul și nostalgicul „artist al vieții” Cehov, de realismul lui crud, de oglinda lui reflectând viața de zi cu zi.

Pomanagii chiriași ai doamnei Geta, văduvă locuind pe strada Plopilor (desigur!) fără soț, sfârșesc prin a avea pomana la îndemână: „Acum nu trebuie să ajungem la capătul celălalt al orașului. Avem mortul în casă. A murit hoasca de mama”, anunță adolescentul analfabet Mironică. Scriitorul de ospătărite (de fapt, pe ospătărite) din schița omonimă pare coborât din acele cuentos ale lui Adolf Bioy Casarres. Insolitarea este un procedeu subtil folosit de prozatorul argeșean, acolo unde se potrivește cel mai bine. Lipsește apetența pentru miraculos a argentinianului, dar îi regăsim stilul simplu, direct, concis, histrionismul și virtuozitatea. Personajele din acest volum sunt cam cu toatele defecte de etică, gata oricând la compromisiuri. Doman nu acordă niciunui vreo șansă. Malentendu-ul din „O sută de lei”, în care „Istoria literaturii române de la origini până în prezent” e expusă în vitrină în jurul

unei roșcate goale, dă seama de tehnicile imorale de marketing, în care nu contează mijloacele, ci vânzările. Descreriile sunt savuroase. Roșcata are „sânii scăldați în plete ca două mari pere abia pâr-guite într-o căpiță de fân”. „Un tânăr blond spălăcit” are „o mustață pufoasă ca o coadă de verveț”. În altă parte, „Mirel cel mușchiulos ca un dinozaur și Mirela cea înaltă și suplă ca o magnolie”, ambii tatuați integral cu animale și plante, „tineri ca arbuștii gata de a intra în rod, se fac mai lejeri decât Adam și Eva în rai înainte de depistarea mărului” și „au pus de o partidă de sex mai leneș, la început, apoi tot mai sălbatic, că animalele lui Mirel păreau fericite să se zbenguie în flora luxuriantă a Mirelei”. Scena iese fabuloasă din stiloul [tastatura] lui Doman! Asemenea, în multe locuri, ne bucurăm de expresivitatea particulară a narațiunii, a sobrietății definiției umoristice: „când a venit vorba de pian a scârțâit puțin, în si bemol major”; „o casă fără afumătoare de carne e ca nunta fără camera web”; „găzele zumzăiau cum numai ele o știu de la Emil Gârleanu”; „să nu lovim mâna care ne duce cozonacul la gură”; „democrație este atunci când vaca are dreptul să-l aleagă pe cel care o va mlege”; „dragostea fără plată e ca dromaderul fără cocoșă”; „Eduard Bulan, bulibașa capitalei de județ, lumina neagră a comunității”, „s-a înroșit cu pete ca un câmp de maci de Claude Monet”, care culminează cu astfel de capodopere ale pamfletului: „Șpaga reprezintă până la urmă nu doar o mituire vulgară, între oameni hrăpăreți, lacomi și cu înclinații penale. Șpaga arată și nivelul cultural, nu doar economic și financiar, al unui popor. Șpaga este o punte de legătură, ca să zicem așa, întrucâtva pleonastic, între doi oameni civilizați.”; „Auzi, dar ne dăm și șpăgi între noi? / Păi, sigur că ne dăm șpăgi. Cum dracu' dăm tunuri reciproc dacă nu ne dăm și șpăgi reciproc. Ce, suntem sălbatici din

junglă?”; „În Dealul Boului democrația e doar la cârciumă La Gogu Pintenogu și apoi ea trece razant peste sat direct în țarină unde udă porumbul care crește cât stejarul din Borzești, unde hrănește oile și măgarii și, desigur, boii. Democrația plânează peste uliți, peste șoseaua de pământ, peste câmpul lăsat pārloagă și-o fotografiază ca o dronă din înaltul cerului de vară.”

Psihologia este infailibilă, autorul conduce cu mână sigură personajele pe căi eminamente previzibile, nimeni nu aduce nici o surpriză. Politicienii, oamenii de afaceri, scriitorii, sătenii, profesorii și toți ceilalți sunt prezentați în situații banale, familiare, recognoscibile de către orice cititor. Secretul valorii

emoționale a textelor stă în scriitură, în stilul superior pamfletar, cu augmentarea caracteristicilor și deraierea lexicală (cu expresia criticului Mioara Bahna), transparența referințelor la cazuri concrete (vezi „Primarul imobiliar” Hermann Ionescu), dar și simpatia pentru omul obișnuit, precum în „Alzheimer și Parkinson”, unde pensionarii Cicerone Dur și Demostene Sever beau și polemizează la cârciuma „Puterea&Opoziția” a lui Pamfil Tolerantu „cât se poate de civilizată, despre dreapta, despre stânga politică, despre aceeași pălărie peste aceeași curvă Mărie.”

Și așa ajungem la o altă procedură narativă excelent folosită de optzecistul Augustin Doman, intertextualitatea. Aluzia livrescă, trimiterea la texte devenite populare din Emil Gârleanu (v. mai sus), Eminescu, Creangă, Macedonski, Sorescu, dar și la expresii și poncife lingvistice („oriși-cătuși de puțin, contează enorm”, „fiica din flori a unui student pachistanez”, „a simțit deodată așa, un impuls, ca o sabie-n fund”, „Pe deasupra firmei de gunoi, luna trece așa lină și clară, „Camera Deputaților, cimitir al tineretilor lui”, „România nu există. România e o țară inventată de nenea Iancu Caragiale la o halbă de bere și o tablă”, „că n-au covrigi în coadă, în coadă de pește”, „cu dosarul lui Damocles deasupra capului”) dau savoare tablourilor, le ornează cu o anume poezie și provocare spirituală. Umorul debordează din fiecare paragraf, bășcălia este adesea sfichiuitoare ca un vârf de bici pe spinarea boului – textul despre alegerile de primar din comuna Dealul Boului este antologic: „*Duhoarea de rachiu de mere și de pere taie ca pe nimic mirosul de flori de soac, de flori de tei, de flori de câmp. [...] Localitatea e împărțită în două: jumătate sunt încă beți, jumătate sunt mahmuri spre o nouă beție.*”

Deasupra tuturor poveștilor stă, în fondul tainic al semnificativului, ascunsă ca un înger translucid în ceață, cunoscuta criză a identității personale, indusă de o societate extrem de impersonală, în care individualismul clamat este, de fapt, diminuat drastic ca urmare a materialismului excesiv. Ceea ce ne trimite la analogia cu mușuroiul de furnici a lui Dostoievski, în „Amintiri din subterană” (mai spune el acolo: „omul este o creatură frivolă și incongruentă, și poate, ca și jucătorul de șah, iubește doar procesul jocului, nu sfârșitul acestuia”), și chiar, prin extensie firească, la Gregor Samsa și Josef K. ai lui Kafka. Nimic neobișnuit la un scriitor foarte grijuliu cu subtilitatea și cu efectele subtextuale.

În ceea ce privește imaginația onomastică, autorul nostru se situează în trendul tradițional românesc. Ele au legătură strânsă cu subiectul narațiunii, cu mediul în care numitul trăiește. Exemplele pot fi, aici, argumentul suprem: Temistocle Cocoșatu, Benone Moț, Bucilă Bulan, Pop Grămadă, Ion Al Mare și Bun, Pompilică Bulău, Leonardo Filozofescu, Cornel Opintescu, Liviu Magraon, Cristian Porcea, Iulian Fometescu, Mihai Dijmărescu, Nicanor Văcărel, Vitalie Cocoș, Marin Găinaru...

Parodiind cu excelență o lume în degradare, falsificată, Augustin Doman face și un serviciu etic inestimabil în literatura de azi, mai degrabă evitat de colegii de breaslă.

Cu „Zbateri facile, strădanii futele” (2017), Editura „Bibliotheca” din Târgoviște adaugă o carte remarcabilă la bogata listă din colecția „Proză contemporană” coordonată de Mihai Stan.

Regal aforistic la Tecuci

Unul dintre evenimentele culturale la care am participat în această toamnă (au fost nenumărate, cred că tot atâtea prilejuri pentru mass-media de a se elibera de tern și a-și aerisi aria subiectelor abordate și expresivitatea!) s-a desfășurat în octombrie, la Tecuci, și m-a impresionat prin originalitate, cuprindere și dinamism. Am avut impresia că, pentru două zile – 6 și 7 octombrie – aici s-a mutat capitala mondială a spiritualității. Aflat la prima ediție, *Festivalul Internațional al Aforismului* părea a cuprinde întreaga urbe în febra unui entuziasm molipsitor, aceasta datorându-se, firește, entuziastului și neobositului inițiator și organizator, scriitorul Vasile Ghica. Cu o energie de invidiat, tecuceanul care cu puțină vreme în urmă a publicat la Editura *Detectiv Literar* volumul aforistic *Spovedanii în oglindă*, carte de profundă meditație asupra eului și multiplele-i ipostaze existențiale, a reușit să cointereseze, să responsabilizeze și să capaciteze autoritățile locale, profesori și scriitori, artiști plastici sau iubitori ai frumosului pur și simplu. A demonstrat calitățile necesare strângerii într-un singur șuvoi a tuturor celor care puteau pune umărul la împlinirea inițiativei sale. Și a reușit!

Între numeroasele valențe ale succesului aș sublinia ideea valoroasă a desfășurării concomitente, în mai multe instituții de învățământ din oraș, a unor dezbateri - dialoguri pe marginea aforismului, în urma lor având de câștigat atât invitații cât și gazdele. La Colegiul Național de Agricultură și Economie, bunăoară, unde am avut privilegiul să fiu părtaș al unor clipe de excepțională elevare spirituală, câțiva elevi pasionați de literatură ne-au făcut o veritabilă demonstrație de cercetare literară, dar și de creativitate. Și aveam să aflăm că, de fapt, întâlnirile celelalte au avut la fel de mult miez și o la fel de bogată coloristică.

Dar asta nu a împiedicat ca desfășurările „în plen” să fie la fel de atractive, caracterizate în esență de o lejeritate a comunicării, concretizată în șarjele de voce bună contagioasă. Fiecare moment a avut ceva aparte, de la recitalurile individuale de o diversitate inimaginabilă, până la festivitatea de premiere, o anume prospețime a însoțit emoțiile protagoniștilor, iar buna dispoziție a dominat întreaga atmosferă. Cum era de așteptat, invitatul de onoare al ediției, academicianul Naji Naaman din Beirut, a sporit interesul pentru manifestarea în sine, schimburile de opinii cu asistența fiind regali ale spiritualității.

De altfel, domnia sa este cunoscut în lumea întreagă ca inițiator și promotor tenace al conceptului „cultură gratis”.

Și asta, succint prezentând lucrurile, e doar o părere, o opinie de participant neutru, bucuros de a culege ce-i oferă clipa. Încă ceva de o anume concretețe, un ciudat amestec de certitudine și bucurie plutea împrejur. Așadar, peste toate acestea a mai fost ceva.

O discretă dar eficientă prezență a făcut ca atmosfera evenimentului, în amplexarea sa greu de redat în cuvinte, să fie una de vis. Președintele Fundației PELIN, Doru Eugén Pelin, nu a precupețit nimic pentru ca totul să sfiडेze perfecțiunea, fiind mereu acolo unde se iveau ceva de rezolvat! Încât putem conchide că la Tecuci, dar cu extensii în toată țara și chiar peste hotare, crește un PELIN dulce, cu arome de generozitate inegalabilă.

Firiță CARP,
scriitor, editor, București

„Lacrima piezișă a destinului”, un roman de dragoste lansat la Udești

Adrian Popovici

Recent la Școala gimnazială „Acad. Haralambie Mihăescu” din comuna Udești, o localitate cu îndelungate tradiții culturale pe măsură, a avut loc lansarea romanului de dragoste „Lacrima piezișă a destinului”, semnat de o mai veche cunoștință din lumea literelor, prof. Emil Simion, fostul director al instituției școlare amintite. La manifestare au fost prezenți directorul școlii, prof. Marius Golea, alături de alte cadre didactice, amintindu-i aici și pe învățătorii Dumitru și Aneta Iacob, dar și primarul localității, Hristea Ostrovan, nelipsit de la nici o manifestare culturală care a fost găzduită pe raza comunei. „Este pentru mine o surpriză extrem de plăcută să văd că Emil Simion, cu o seriozitate oricum binevenită, a scris un roman de dragoste captivant, cu influențe udeștene. Important este ca această carte s-o aveți și s-o citiți, să vă regăsiți în diverse ipostaze. Este o carte care păstrează decența. Romanul este inspirat din viața a două persoane, un El și o Ea, care s-au regăsit după ani de zile păstrându-și între ei același atașament de durată.” -a spus celor prezenți scriitorul Liviu Popescu. Tot el a mai subliniat că: „Autorul nu cade în capcana postmodernismului deșănțat în care să folosească expresii precum sexul în exprimare, romanul lui Emil Simion având deja un loc binemeritat în literatura română. Am să dau citire acum din Prefața cărții, semnată de criticul Ioan Țicalo, sub titlul, „Un imn închinat iubirii”: „Eu m-am născut să iubesc o singură femeie...”, declară Mituș, într-un târziu, pentru ca Ela să-i răspundă în aceiași termeni (...), Emil Simion, autorul dovedindu-se nu numai un bun psiholog, ci și unul dintre cei care își pun întrebări asupra mersului acestei lumi.” Emil Simion, prezentându-și recentul roman a spus că: „Lectura este o hrană bio pentru orice suflet și pasiunea pentru lectură trebuie în permanență să fie cultivată elevilor, cartea fiind prietenul cel mai bun al omului, oferindu-i deschiderea spre lume de care are nevoie. Romanul are sare și piper, cu personaje din spațiul geografic udeștean.” În ceea ce privește personajele centrale ale romanului, Ela și Mituș, autorul a dezvăluit celor prezenți că ele au existat în realitate, anumite informații de care s-a folosit în alcătuirea acțiunii romanului fiindu-i oferite de Rozalia Motrici, prezentă la lansare. Emil Simion a reiterat faptul că recenta sa carte nu cuprinde vulgarități, că este dinamică, precum scenariul unui film și poate fi parcursă chiar și de către elevi. Pe de altă parte, domnia sa s-a arătat mulțumit de critica pozitivă a cărții despre care s-a făcut vorbire, cu mult înaintea lansării, în cotidianul „Crai nou” și, recent, în revista „Bucovina Literară”.

OZANA KALMUSKI ZAREA

Reflets dans l'eau

Instalarea atât de intempestivă a primăverii îmi aduce în fața ochilor nu numai florile albe de magnolie, narcise, vioarele și zambile. Urmăresc cu atenție jocul, acum fără perdea al falsificatorilor de istorie, de sens, de umanitate. Prietenie, camaraderie, trădare pentru te miri ce și mai nimic. Impostură și incompetență, devenite criterii de selecție. Invidia și furțișagul celui ce nu a reușit să se impună prin valoare, carte de vizită prezentată cu multă mândrie. Etalare de cinism și lipsă de compasiune, doar pentru că nu i se întâmplă lui/ ei, ci altcuiva.
O lume tristă, cu oameni plini de

frustrări și false iluzii despre dâșii, lumea lui *ridică-te tu ca să mă așez eu*, cu oameni mici ce au vise și idealuri și mai mici.

Căutat o dată la patru ani, nu ca să știe breasla cum mai ești ci pentru a fi invitat -per capita- să votezi; pe acel ce nu va face nimic pentru tine, cel mult se va împăuna cu meritele tale și va căuta să te sape cu toată truda de care e capabil.

Mă oripilez când văd ușurința cu care nefericiți nepricepuți își adjudecă domenii despre care nu au habar. Și scriu pogoane de texte, cu gafele aferente și mai ales, deturnând atenția spre nesemnificativ și fals. În plus, și mai dezgustător, citesc cronici despre nimic, despre nimeni, despre cărți ale acestor nimeni, în timp ce adevărate valori trec neobservate. Citesc, mai nou, în biografii de scenă cum se imaginează unii titulari ai unor testamente spirituale, pângărind astfel memoria personajelor ce nu se mai pot apăra, pentru că au murit.

Reflets dans l'eau. Gânduri și regrete. În 25 martie s-au împlinit fix 100 de ani de la moartea lui Claude De-

bussy, cel ce visa la o fuziune a artelor. *Preludiu la după amiaza unui faun* îl impresionase atât de mult pe Mallarmé, care scria: *„această muzică prelungește emoția poemului meu și îi situează decorul în chip mai pasionat decât pictura”*.

Mă întorc împăcată, liniștită și fericită la reveriile compozitorului francez, la audiția miraculoasei *Clair de lune*, la *Images și Masques*, hotărând să rămân pe *l'Isle joyeuse*, de unde să pot privi cu superioritate și

îngăduință zbaterile efemere și anonime ale creaturilor în mijlocul cărora sunt nevoită să trăiesc.

Cristina Ștefan

VRANCEA LITERARĂ

O apariție recentă, sub incidența mai multor vectori editoriali, este realizarea scriitorului Culiță Ioan Ușurelu din Odobești: **“VRANCEA LITERARĂ-antologia scriitorilor vrânceni- II”**, la Editura Salonul Literar, 2017.

Volumul masiv, de peste 450 de pagini, expune valoarea muncii acumulate de autor, prin caracteristici net calitative: este inedit, cuprinzător istoric și rememorant. Inedit, pentru că profesorul filolog **Culiță Ioan Ușurelu** opisează în ordine alfabetică peste 100 de scriitori legați, prin naștere sau

administrația... așa că- sigur- tineretul educat în acest mod nu va mai avea ca ideal respectarea valorilor. Va considera chiar că astfel de chestiuni sunt pur și simplu depășite, dacă nu primitive...”

Așadar, o carte de refacere a sistemului de valori, pe această zonă teritorială, dar care argumentează valoarea istorică și contemporană în literatură. Și din acest unghi privind volumul, nu pare ciudat să citești despre Mitropolitul Varlaam, în ordine alfabetică, ci îl cuprinzi într-o zonă valorică spațială și nu temporală, nu cronologică. De aceea evidențiez munca titanică a autorului antologiei pe domeniul cercetării și documentării. Spre exemplu, Mitropolitul Varlaam s-a născut în județul Vrancea, în pofida unor încercări de a-i schimba datele biografice:

“Am insistat pe locul de naștere a lui Varlaam dintr-un motiv simplu dar foarte neplăcut atât vrâncenilor cât și oamenilor de bun simț din România: după atâtea sute și sute de ani de cunoaștere și recunoaștere a unei locații, după ce însuși Varlaam ne menționează locul de baștină și după ce mari savanți au cercetat și au stabilit că personalitatea respectivă s-a născut la Cofești-Vrancea, niște Neica Nimeni din alt județ i-au schimbat deja locul de naștere și chiar unele date personale.”

Alte nume sonore cuprinse în volum care aduc istoria reală a literaturii în această zonă a țării ar fi: Camil Baltazar, Hortensia Papadat Bengescu, Alexandru Călinescu, Ion Dichiseanu, Cincinat Pavelescu, Emil Botta, Luca Pițu, Simion Mehedintzi, Alexandru Sihleanu, Duliu Zamfirescu. Din zona Bacău sunt cuprinși în volum următorii scriitori legați de Vrancea prin naștere sau familie, activitate, profesie: Liviu Chiscop, Cristina Ștefan, Silvia Miler, Ion Roșu.

Pe lângă valoarea incontestabilă istorică, **“VRANCEA LITERARĂ-antologia scriitorilor vrânceni- II”**, aduce și readuce în atenția atât a cititorilor dar și a cercetătorilor filologi,

texte de autentică literatură atât în proză cât și în lirică, atât istorie cât și critică literară, însuși autorul volumului realizând această ediție care îmi pare mai mult un dicționar de scriitori bine argumentat, amplu documentat, complet în măsura datelor prelucrate cu acribie. Oriunde deschizi cartea vei găsi, dragă cititorule, piese frumoase, calitative și așa procedez și eu spre exemplificare:

Pag. 84: Adrian Constantinescu-eseist, născut la Odobești, 1980, pentru doi ani, asistent universitar la Univ. “George Bacovia”- scrie eseu, poezie, iar Ioan Culiță Ușurelu îl descrie:

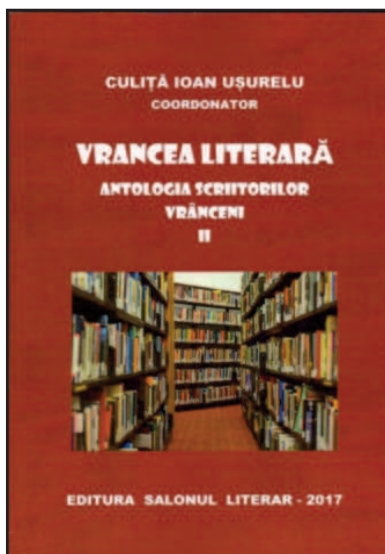
“În primul rând, a moștenit modestia înaintașilor, deși, sunt sigur, știe că are talent, că articolele sale din revistele de specialitate sunt bine cotate, iar cartea “Degradarea logosului” are mult succes în mediile elevate ”

Pag. 141: Ion Diaconu, folclorist, etnograf, dialectolog- născut la Spinești, Vrancea în 1903, facultatea de litere, Universitatea București, doctor în litere cu lucrarea “Reflexiuni despre cântecul și versul popular”.

Pag. 214: Cristian Livescu, critic literar și critic de artă, născut în 1945 în Focșani: “Din Piatra Neamț, unde s-a stabilit după absolvirea facultății, vocea sa de critic autentic se aude permanent și cu forță”.

Pag. 322: Maria Platon, istoric literar, traducător, născută în 1924 în com. Nănești, Vrancea, doctorat în științe filologice la Univ. AL. I. Cuza și al doilea doctorat la Univ. “Paul Valery”, Franța.

Volumul realizat de Culiță Ioan Ușurelu nu trebuie să lipsească din marile biblioteci din țară, spre cercetare, se poate utiliza ca material didactic în licee și universități, dar se poate lectura, pur și simplu cu plăcerea cititului de calitate. La finalul lecturii, sigur, dragă cititorule, vei rămâne îmbogățit atât educativ cât și moral, pentru că autorul a selectat tot ce s-a scris mai frumos, mai înalt, mai bun să fie memorat din vreme în vreme.

domiciliu, de meleagurile vrâncene. Biografiile personalităților antologate sunt compuse de autorul culegerii ca ramă a acestei zone. Fie că vorbim de poeți, de istorici, de oameni de cultură vrânceni, fie că vorbim de debutanți tineri sau de Mitropolitul Varlaam din secolul XVII, firul roșu de legătură între scriitorii antologați este darul și harul cultural al Vrancei. Fiecare autor, despre care Culiță Ioan Ușurelu comentează la finalul fiecărei biografii, ne aduce pe simeza culturii județului Vrancea, ca meleag dătător de valori. De altfel, în CUVÂNT ÎNAINTE, selectorul antologiei ne transmite și mesajul și scopul acestui volum, unul de revalorificare și schimbare a atitudinii privind cultura:

“Celebru *Do ut des*, trocul atât de bine gândit și folosit de ariviști, distruge atât cultura, cât și politica sau

Alexa Pașcu

M.C.V.-ul impus României

Zis-a cineva cu minte:
Șutu-n fund e-un pas 'nainte.
Noi am luat șut după șut,
Dar suntem tot la-nceput.

Despre mărturiile colonelului S.R.I. Daniel Dragomir

După ce a-nțepat „balonul”, Dragomir dă explicații.
Oare va porni „cicloul”,
Să destrame combinații?

Pentru conducătorii țării

Deocamdată șefii țării
Ne-amăgesc cu circ și pâine.
De aceea îi întreb:
Știți cumva ce va fi mâine?

Mioara Bahna

Pagini de Bildungsroman nostalgic –

Valentin Talpalaru: Povestirile de pe Măicuța

Promisiuni de pitoresc, sugestia întâlnirii cu un univers patriarhal, cu o lume a tihnei, suspendată într-un timp al memoriei sunt câteva traiectorii posibile ale receptării volumului de proză scurtă al lui **Valentin Talpalaru** care se desprind din titlu, – **Povestirile de pe Măicuța** (carte apărută la Editura Opera Magna din Iași, în 2012), iar cele paisprezece povestiri (ce pot fi privite chiar ca fragment consistent dintr-un roman) demonstrează apoi că nu este vorba doar de o impresie.

Cartea se așază, de la început, în multe privințe (arealul în care se petrec întâmplările relatate, felul de a fi și, uneori, chiar și de a trăi al personajelor evocate, o seamă de mentalități etc.) sub auspiciul sadoveniene, fraza din incipit (*Nu se întâmpla nimic mai deosebit pe strada Măicuța. Până și praful lenevea mai aprig, fără să se ostenească să se ridice mai sus după căruțele lui Daraban sau Trifan*) amintind, fără îndoială, de pildă, de titlul uneia dintre scrierile marelui moldovean (*Locul unde nu s-a întâmplat nimic*).

În continuare, prin narațiune actorială, se construiește, de-a lungul întregului volum, o lume în mare parte tradițională, fixându-i-se, concomitent, reperele spațio-temporale: este vorba de o perioadă din viața unui târg moldovenesc (Târgu Frumos), cu aproximație din deceniile al șaselea-al optulea, ale secolului al XX-lea, cu oameni inteligenți, dolidora de dragoste de viață, păstrând foarte mult din hătrosenia personajelor lui Ion Creangă, în descendența cărora par, uneori, că trăiesc, încât întâmplările, gesturile, schimburile de replici, într-un moment sau altul, la care se oprește naratorul, făcând, când și când, vași comparații cu prezentul (fiindcă, aici, timpul faptelor / istoriei anulează aproape timpul discursului, în termenii lui L. Boia, oricum, accentul e pus aproape exclusiv pe rememorare, pe aducerea în prim-plan a unor secvențe, chiar dacă sunt ne-spectaculoase pentru alții, care au dat farmec vieții celui ce și le amintește, din perspectiva maturității), par adesea aproape anecdotice și, desigur, pline de culoare. Relevantă în acest sens este, spre exemplu, proza intitulată **larmarocul**, una dintre cele mai reprezentative (și pentru stil și pentru atmosferă) din volum: *Jăia, tot omul ieșea la târg, De ce joi? Nimeni nu și-a pus vreodată întrebarea. Se știa doar atât, că joi trebuia numaid-cât să cumperi ceva din oborul bogat, unde se înghesuiau animale și oameni, fără să știi care-i stăpânul și care robul. Peste tot plutea mirosul aldămașului și pieii de cal încinsă de căldură. Era copilăria shopping-ului! Dar, în același timp, larmarocul străngea laolaltă zdrențăroși care nici măcar de furat nu se osteneau să fure, gură cască, dar și gospodarii care se cinsteau abia la spartul lui, mai toți opoșiți pe la vreo masă...*

În felul acesta, martor sau colportor al faptelor povestite, petrecute cândva, în vremea copilăriei și a adolescenței lui, naratorul subiectiv – numit, o dată sau de două ori, Valentin – face să reinvie o omenire (rămasă în zăriștea unei fericiri induse, în primul rând, de vârstele proprii de când le-a teaurizat) armonioasă, multietnică, în perimetrul căreia strada Măicuța este, pentru omul aflat în primii ani de viață, centrul lumii, dar își

păstrează aceeași fascinație și după ce acesta se desparte de locurile natale.

Nume, mai ales de lipoveni (Vasea, Mișa, Fedea, Afimia, Eusegni, Palaghia...), perindări pe străzile / ulițele așezării, cu amintirea toponimelor aferente, relatări ale unor întâmplări încărcate de patina timpului, fericite sau dramatice, tragedii care lovesc absurd, pe neașteptate, comunitatea, descrierea atmosferei din diverse case, instituții ori localuri, evocări ale unor figuri care l-au marcat emoțional, pe cel ce, după ani, se reîntoarce nostalgic – și direct, dar și prin scris – spre tărâmul unde s-a format în zorii ființei, acestea sunt câteva dintre datele din care se alcătuieste universul cărții, surprins în dinamica sa firească (pozitivă sau negativă, în funcție de unghiul din care este evaluat), evidentă cu precădere pe măsură ce fiul locurilor crește el însuși, iar detașarea de obârșii devine inevitabilă.

Orășelul copilăriei și al adolescenței naratorului adăpostește, prin urmare, o societate eterogenă, dar apartenența tuturor la viața întregului e firească, părănd așa de când lumea, încât conviețuirea este fără eforturi, fie că este vorba de urmași ai unor familii scăpătate de boieri, fie de oameni simpli, dascăli, funcționari, preoți, bețivi, cerșetori, copii sau oameni maturi. Într-un asemenea context, încărcat de miresmele trecutului, lirismul se impune de la sine, ca în referirile la familia boierească Damian.

Tabieturi, ceremonialuri cu presupuse rădăcini ancestrale sunt alte aspecte definitorii ale lumii cărții lui Valentin Talpalaru care, uneori, deși, așa cum spuneam, este fixată într-o epocă anume, pare suspendată în atemporal, impresie la care contribuie și acel oțiu pe care-l surprinde naratorul și-l transpune (cu volubilitatea-i caracteristică și care-i trădează, încă o dată, atașamentul față de existența personajelor pe care le construiește) în povestirile care alcătuiesc volumul.

Aerul aparent vetust al unora dintre imaginile care ilustrează cartea, ipostaze ale vieții de altădată a târgului, precum și valorificarea de

către narator a filonului fabulos inerent, al oricărei așezări, mai ales al celor mai mici, sunt alte ingrediente care subliniază un fel de statut al străzii Măicuța de spațiu unde hălăduiește acel geniu loci (dacă nu se identifică, pentru narator, ea însăși cu acesta), indispensabil perpetuării existenței unei colectivități, capabil să aprindă imaginația și să sporească atașamentul față de tot ce o reprezintă, încât, fără fast artificial, fără neapărare ierarhii (altele, poate, decât cele sentimentale) și, în consecință, fără să fie nevoită să facă vreun fel de compromisuri,

lumea lui Valentin Talpalaru are un farmec aparte, amplificat prin culoarea locală, nuanțată prin onomastica slavă de care pomeneam, care-i susține curgerea molcomă, vorba lui Marin Preda, „fără grabă și fără scop”.

Scriitorul își urmărește, de asemenea, orașul și în primii ani ai epocii postdecembriste, trăiți aici cu aceeași implicare firească în bine sau în rău, ca în **Degetele**, de pildă, unde, luați de valurile schimbării aduse de noul regim, oamenii împletesc felul lor de viață patriarhal cu noutățile vremii, își revendică și obțin pământul moștenit de la înaintași, însă nu știu cum să-l folosească. De influențe care vin, tot mai multe, dinspre Occident sunt uluiți mai ales maturii, și, după ce par a fi copleșiți de acestea, caută sprijin tocmai la preotul pe care, înainte, îl priveau cu oarecare neîncredere, din pricina felului său atipic (raportat la ceilalți din breaslă) de a fi și de a se comporta, dar care se dovedește ulterior centrul de stabilitate de care, totuși, au nevoie.

Din alt unghi, cruzimea inconștientă a copilăriei și a adolescenței (în **Moartea dirigintei**, spre exemplu, copiii le place să-i spună profesoarei că vor să se facă aviatori, forțând-o, în felul acesta, să-și amintească și să sufere amintindu-și de fiul ei care, aviator fiind, a murit în război), icoane ale unor dascăli, locul școlii, dar și al altor instituții în comunitate, susțin, pe de altă parte, aspectul de Bildungsroman al cărții, fiindcă, de la prezentarea atmosferei generale a târgului, prin aducerea în prim-plan a unor episoade de viață, a unor figuri care l-au marcat într-un fel sau în altul pe cel ce și le va aminti peste ani, naratorul se axează, apoi, tot mai mult, asupra propriei deveniri, reținând atât ceea ce se vede din afară, de către ceilalți, cât, mai ales, aspecte ale devenirii sufletesti.

Amintiri, unele, cum arătam, cu iz anecdotice, sunt, așadar, în cea mai mare parte a cărții, **Povestirile de pe Măicuța** (titlu pe care eu l-aș fi formulat un pic altfel, adăugând precizarea cu privire la „identitatea” Măicuței: „**Povestiri de pe strada Măicuța**” și așa fi lăsat substantivul „povestiri” nearticulat, sugerând, în acest fel, potențialul nelimitat al străzii, al lumii acesteia, cel puțin de a aprinde imaginația sau de a oferi material epic pentru alte cărți), comorile sufletesti pe care și le adună Valentin Talpalaru reinviind o lume plină de viață, de culoare, de entuziasm, dar din care nu lipsesc nici tristețile sau, cum am mai afirmat, chiar dramele, și pe care le oferă cu toată generozitatea cititorului.

În concluzie, Valentin Talpalaru, prin „personajul” eponim al cărții sale, strada Măicuța, îi aduce în dar, concomitent, lectorului, o realitate și un simbol: o stradă oarecare, dintr-un târg oarecare, dar, mai mult decât atât, o imagine a matricei existențiale, a obârșiei, un tărâm al primelor experiențe de viață, o arcă a lui Noe, adăpost, la nevoie, reper, deci, cu multiple sensuri, în multe direcții, încât pentru personajul-narator, mai exact pentru conștiința în care se reflectă cel mai pregnant toate acestea, desprinderea de ceea ce numea Nicolae Steinhardt „ulița copilăriei” – fiindcă, spunea acesta, „Are orice om câte o uliță a copilăriei” – ajunge să fie receptată aproape ca exil. Ultima povestire punctează încheierea unei etape și anunță începerea alteia, de unde **Măicuța** pare să devină doar amintire...

O enciclopedie altfel și ... pentru toate vârstele

Cărțile care m-au fascinat mereu în copilărie au fost enciclopediile și atlasele. Petreceam ore în șir minunându-mă în fața ilustrațiilor și a informațiilor pe care nu întotdeauna le înțelegeam, însă, după ce am crescut, de fiecare dată când aveam nevoie de o documentare serioasă pentru școală, știam unde să caut. Era un comportament tipic pentru cineva care a crescut având mereu cărți în preajmă și un aspect ce stârnea deseori invidia colegilor care mă întrebau: „Dar unde găsești mereu tot felul de date?” Cu timpul, pasiunea pentru acest tip de lectură nu s-a diminuat, ci a crescut mai ales că, după 1990, piața editorială a fost foarte generoasă. Au apărut enciclopedii pe teme diferite, cu ilustrații foarte atrăgătoare și în variate forme. De fiecare dată când le văd în vitrina unei librării intru pentru a le răsfoi și-mi vine în minte o afirmație a lui Novalis: *Visăm la călătorii în univers. Dar oare universul nu e în noi?* Da, o enciclopedie îți deschide un univers pe care îl porți mereu în suflet.

De curând, am primit de la doamna Florentina Ion o enciclopedie care mi-a făcut o mare bucurie. Am început s-o citesc imediat ce m-am urcat în autobuz, fără teama că voi rata stația, întrucât coboram la capăt de linie. Cartea are un titlu interesant, **Recordurile animalelor** (*blănoase, cu gheare, grăsuțe, maxi, mini*) și este semnată de Paul Beaupère. A apărut în 2017, în Franța, și a fost tradusă în limba română de Aurelia Ulici pentru *Didactica Publishing House*. Paul Beaupère s-a format ca grafician și a ilustrat mai multe cărți școlare pentru edituri de prestigiu: Nathan, Bordas, Hatier etc. Și-a dedicat copiilor întreaga activitate de autor și de grafician.

Titlul surprinde, pentru că cititorul este familiarizat cu recordurile omenești (care țin de gândire, de inteligență, de diferite abilități sau de forța fizică) stabilite în diferite contexte, însă iată că Paul Beaupère s-a gândit la lumea animală și la aspectele care o fac unică și care îi fascinează pe adulți și pe copii deopotrivă: *Spre deosebire de om, animalul nu încearcă să bată recorduri de plăcere. Când puricele sare de 340 de ori mai sus decât propria înălțime, nu face o performanță. Se folosește doar de această particularitate pentru viața lui de zi cu zi. Când rechinul își pregătește fără încetare dinți noi, nu o face ca să fie frumos, ci pentru că fără ei n-ar putea trăi.*

Recordurile animalelor este scrisă cu umor. Autorul nu și-a propus să scrie o carte sobră, cu date statistice, pentru că intenția lui este de a-și apropia cititorul, care să citească sau să învețe cu plăcere despre lumea animală. De aceea, a ales și o structură interesantă care prezintă ideea de record sau de neobișnuit: cele mai lungi, cele mai grele, cele mai înalte, cele mai rapide etc. Însă aceasta ar fi o clasificare clasică pe care am încadra-o într-un tipar obișnuit și într-o strategie care presupune elaborarea unei lucrări pornind de la aspecte deja cunoscute sau de la ierarhii unanim acceptate pe fundamentul cărora să poți introduce insolitul. Adică: la ce sunt bune excrementele, la ce folosesc ghearele, dacă toate animalele au creier, care sunt tipurile de cozi sau ucigașii în serie, care dintre animale dorm sau călătoresc cel mai mult, care au rezistat călătoriilor în spațiu sau care își construiesc cele mai ciudate adăposturi.

Paul Beaupère a fost foarte inspirat când le-a propus cititorilor săi un capitol cu explicații ale unor expresii despre animale (*a plânge cu lacrimi de crocodil, a ciuguli ca o vrăbie, a fi ca o curcă plouată*) sau despre animalele staruri (*King Kong, Mortimer, Jumbo*). La sfârșitul enciclopediei, în spirit didactic, autorul a introdus un chestionar cu 16 întrebări prin care a urmărit să fixeze o serie de date prezentate în carte și care te determină să o recitești, pentru că o enciclopedie înseamnă mereu o poartă deschisă spre lume și – așa cum spunea Novalis – *universul este în noi*.

Gabriela Gîrmecea

Paul Lucian Letzner – „Fericirea vine cu ascensorul”

Marius Manta

În ultimul timp, parcă din ce în ce mai des, tot mai mulți prozatori răspund tentației de a reveni la scriitura realistă. Probabil că arhitecturile complexe, alegoriile de altădată ori eseistica nu mai rezistă într-o societate ce își dorește cât mai grabnic să niveleze întreg discursul cultural, fapt pentru care

cochetează cu ...fast writing. Deși evident, nu cred că ar trebui să ne bucare un asemenea pragmatism, în chip surprinzător, uneori, s-ar putea erija în asul câștigător. E și cazul lui **Paul Lucian Letzner**, scriitor german de origine română, aflat odată cu „Fericirea vine cu ascensorul” la cea de a opta apariție editorială. Acestea i-au premers volumele „Și diavolii mor cândva”, „Jertfa uitată – Haiducii Dobrogei”, „Jurnal de destin”, „Meșterul Manole redivivus (Mănăstirea Chiajna-Giulești)”, „Povești luate de apă (Ada-Kaleh)”, „Taina strămoșilor”, „Dezertor din lagărul comunist”.

Cu un ochi atent, am putea sesiza – fie și numai din titlurile alese! – o anumită nostalgie față de țara pe care a lăsat-o în urmă. Spațiile cartografiate cu obiectivitate devin motivații intrinseci, semne identitare ale unui eu narativ interesat deopotrivă de cunoaștere dar și de afirmarea propriilor trăiri. Așadar, cu siguranță și în „Fericirea vine cu ascensorul”, personajele mânuite cu pricere contează deopotrivă atât gnoseologic cât și existențial. Iar toate acestea se întâmplă, repet, în cadrul unei formule extrem de verosimile ce oferă cititorului toate datele necesare: cronotopul, fixarea într-un anumit tipar – acolo unde e cazul!, un dublu conflict conturat cu claritate, acțiuni ce presupun o desfășurare contra cronometru, precum și dialogul cu rol indirect în caracterizarea personajelor. Numărul acestora nu este foarte mare, autorul optând pentru caractere puține însă rotunde, complexe, ce aduc parcă aminte de statutul clasic al eroilor. Ei bine, deloc surprinzător, așa afirma chiar că, în întregul său, romanul de față ar putea câștiga odată cu propria-i translație fie către o formulă cinematografică, fie către reprezentarea scenică a evenimentelor.

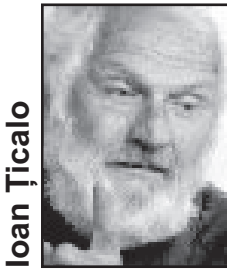
Deși nu e în interesul prezentării de față să devoalez întâmplările propriu-zise, voi consimți că Paul Lucian Letzner are știința frazei și în plus își conduce cu pricere personajele într-un univers roller-coaster. Sentimentul iubirii reapare atunci când nimic nu anunța o asemenea desfășurare, orgoliile se frâng și renasc în moduri dintre cele mai inedite. Pe de altă parte, e de semnalat faptul că autorul nu este interesat direct de calofilie: el își lasă personajele să trăiască momentul efectiv, le creditează emoțiile dar – așa cum am arătat! – fără să le încerce de o simbolică ineficientă.

Totuși, din când în când, devenim și depozitarii unor elemente ce țin de analiza psihologică – e cazul traumei suferită de personajul principal – Corina Wagner. Iar când acestea se împletesc cu elementele exterioare ale Corei Wagner („...era o femeie frumoasă, înaltă de 1,72m, cu un păr lung, blond închis, care-i umbrea ochii negri, frumos conturați, ușor migdalați, așezați pe o figură ovală, feminină, inteligentă. La corp arăta, de asemenea, foarte bine, picioarele lungi porneau dintr-un posterior bine conturat, feminin, atrăgător. Șoldurile erau rotunjite, îmbietoare, se continuau în sus cu talie subțire, încoronată de sâni proeminenți.”), asistăm la acel *fast writing* interesat – de ce nu? – de formula succesului.

Cât e ficțiune, cât vine nemediat dinspre cotidian? Aș spune că marele merit al autorului este tocmai această capacitate de a înlănțui evenimentele perfect, fără greșală, de a anihila imaginația unui lector mai puțin avizat – astfel, aproape instant, vei realiza că ai parcurs întreaga desfășurare epică și ai „făcut galerie”... Pe viitor, Paul Lucian Letzner merită pe de-a-ntregul interesul criticii literare.

O inimă de mamă cât Bucovina, ambele sfârțecate

Ioan Țicalo

O carte de o uriașă sobrietate, apărută încă din 1991 la „Humanitas” și retipărită ultima dată în 2017 la Editura Druk Art din Cernăuți – **20 de ani în Siberia. Amintiri din viață** – (Ediție, prefață și postfață de Gheorghe Nandriș, introducere de Ștefan Hostiuc) semnată de Anița Nandriș-Cudla, m-a ținut într-o lectură și, până n-am isprăvit-o n-am putut s-o las din mână. Cred că peste toate paginile scrise de această femeie simplă și cu o profunzime sufletească, pe care o au spiritele ce tind spre suprafiresc, plutește semnul Răstignirii.

Reiau, deocamdată, pentru cei ce nu cunosc, datele demografice din anexa volumului. În urma raputului, prin înțelegerea Austriei cu Turcia, una din marile mârșăvenii ale istoriei, recensământul austriac înregistrează 75.000 locuitori (85 % români), iar cel din 1910 indică 795. 000 locuitori și doar 34,4 % români. E urmarea primei răstigniri operate de Curtea de la Viena, prin deschiderea unui robinet larg și prin care Galiția și-a vărsat peste acest teritoriu un puhoi de barbari, într-o încercare dirijată de a înghiți elementul românesc și de a distruge conștiința națională a românilor. În 1989 procentajul românilor din nordul Bucovinei, Herța și o parte a județului Hotin arată scăderea dramatică a elementului românesc la doar 20. A doua răstignire a fost cea adusă prin nemernicia Pactului Ribbentrop-Molotov din 28 iunie 1940. A căzut ca un trăsnet asupra bieților români, cu urmări dintre cele mai dramatice, fiindcă rușii...

Să vedem ce zice Anița, copilă încă la casa ei, la vremea Primului Război Mondial, când satul ei, Mahala, e disputat, pe rând, de austrieci și de ruși, frontul mutându-se de câteva ori dintr-o parte în alta: *Ei aveau niște biciuri împletite de piele și la capătul biciului trei viță și la capătul celor trei viță făcute trei măgălii vârtoasă ca piatra, de mărimea a trei nuci. Și cu biciurile acestea au început s-o bată pe mama. Noi copiii ne uitam pe ferastră de cum a ieșit mama afară și când am văzut că o bat pe mama noi am ieșit toți afară desculți, desbrăcați cum ne aflam și am început să răcnim. În timpu ista, ei au scos caii din ogradă și s-au dus.*

Sălbătăciunile nu lăsau nimic în ograda ori grajdul omului, ba, după aceeași măturie, prindeau cu arcanul tineri să-i ducă în nesfârșita lor stepă. O prea dureroasă lecție pentru o copilă care a înregistrat cu lux de amănunte cruzimea întâmplărilor și s-a apucat la vârsta maturității să scrie un impresionant roman, fără să aibă în minte noțiunea respectivă.

Tineretea ei înseamnă măritat, grijă pentru o mamă căzută la pat, muncă din greu împreună cu bărbatul, în vederea înjgheburii unei gospodării, ceea ce și reușesc, și trei băieți – Mitruță, Vasile și Toader. Și a venit peste toate astea vestea care a trecut prin inimile oamenilor ca o

baionetă înroșită în foc: *Vin rușii!*

Anița Nandriș se dovedește o femeie cu un simț al observației căreia nimic nu-i scapă. Înregistrează starea sufletească de neliniște și îndoială, o fi rău, o fi bine?, până la disperare și panică generalizată: *S-a făcut o zarvă, o răscoală în sat (sensul fiind cel de „agitație neconținută”), de nu știa lumea de care să se prindă. Eroina, căci eroină este în adevăratul sens al cuvântului, e pe punctul de a se salva, trecând în România, însă iubirea pentru bărbatul șovăitor (lui i se pare că ocupații se poartă omenos) o face să se răzgândească și să se întoarcă acasă: *Atâta ni-a încântat el și cumnatul lui Floria că muscalii au ajuns în sat, îi plin de armată prin sat, is oameni buni, stau la sfat cu lumea, nu zic nimăruia nimica. Cei doi bărbați, plângând mai rău ca niște femei, au uitat, pe moment, zicerea bătrână și înțeleaptă cu lupul, nărvul și părul și comit, în felul acesta, o greșală capitală. Vor fi ridicați cu brutalitate, după ce primul val a reușit să se refugieze în România, iar al doilea, prin trădare (cozile de topor, angajate la vânătoare de avantaje, funcționează în orice împrejurare de felul acesta!) a fost mitraliat fără cruțare. Iată ce-și aduce aminte un supraviețuitor, mărturia fiind inserată în textul ultim al cărții, aparținându-i nepotului Aniței, Gheorghe Nandriș: *Pentru a putea nimeri mai bine prada, aruncau rachete, iar câinii dresați s-au repezit asupra noastră. Cei care se mai zbăteau în spaimele morții au fost omorâți cu lopetiile și cu toții (peste 300 de tineri) au fost aruncați în trei gropi comune, pe malul Prutului. Ce-a urmat? Să vedem ce scrie Anița: *Mi se urcă păru în sus și îmi mărg furnici prin tot trupu când îmi aduc aminte de momentele acelea. Au fost o mulțime de mașini. Fiica, despărțită de bărbat, este obligată să-și lase mama întinsă în pat, fără să se poată mișca, și să ia drumul Golgotei siberiene cu cei trei copii. De o istețime superlativă, face rost, în vagonul de vite, de un creion chimic și scrie, la repezeală, câteva rânduri, aruncând „scrisoarea”, închisă într-o sticlă, pe geam: *rog toți vecinii și familia să îngrijească de ia... Mamă să n-ai grija noastră, D-zeu o are.*****

Femeia aceasta, de o teribilă forță interioară, nu se dezecilibrează nici în infernul vagonului și nici în cel al tundrei siberiene, chiar dacă face acolo și închisoare. Textul ei scoate în evidență un model de „personaj” cu un reazem de nezdruccinat în Atotțiitorul. Nimic fără Dumnezeu. Credință, jertfă pentru copii și luptă pentru supraviețuire în niște condiții, prea puțin spus, ostile. Răstignirea presupune, în ecuație creștină, prezența iertării. Problema e că, dacă femeia nu folosește cuvântul, nici nu blestemă pe nimeni pentru ororile îndurate. Conștiința ei se subordonează unei credințe potrivit căreia tot ce i se întâmplă omului e cu permisiunea Celui de Sus. Având în permanență acest punct de sprijin, singurul de o maximă rezistență, Anița nu se va lăsa îngenunchată de nici o vitregie siberiană. Și aceasta, nu o zi sau două, ci optsprezece ani și mai bine, vreme în care se îmbolnăvește de tifos ori de o zdravănă dizenterie, gândul fu-

gindu-i mereu la Hristos Biruitorul. Prima ei cugetare din sălbătăcia fără margini: *De bună seamă că ni-a lăsat aici, în pustiul ista, fără mâncare, fără un adăpost, ca să murim. Dar mai bine făceau să fi tras cu o mitralieră. Te culca deodată și nu vedeai atâta chin. Copiii au început să plângă împrejurul meu: mamă ni-i foame, mamă nu mai putem răbda foamia și mâncărimea fânțarilor. Mi se rupea inima, dar nu le putiam da nici un ajutor.*

Ea își reclamă, pe moment, neputința, însă nu rămâne la acest stadiu. Se roagă, își adună puterile, mai mult cele venite prin rugă, decât cele slabe ale trupului și e într-o permanentă trezvie, cu gândul la băieți: *Ne uitam unu la altu și gândiam aice e sfârșitu nostru. Totuși nu pierdiam nădejdea în Dumnezeu. Ne rugam cu toții la Dumnezeu să ne dăruiască putere și să ne ajute cu puteria lui, să putem birui toate greutățile ce stau împotriva noastră și să putem eși din prăpastia ceia, să nu ne rămâie ciolanile prin pustiurile celia așa îndepărtate. Puterea acestei femei e urieșească și ea vine din credința sădită în suflet că omul este dator să se supună celor date și să nu se răzvrătească, dar nici să se lase doborât de vitregii, potrivit dictonului „Dumnezeu îți dă, însă nu-ți pune în traistă”. Trage, înhămată la sanie, stă de pază noaptea pe un ger cumplit, curățâ hornuri la vreme de iarnă, la temperaturi inimaginabil de scăzute, hrânindu-se o vreme cu ceai (apă de râu fiartă, în care se punea puțină sare și câteva firimituri de pâine, dacă le aveau). Nici în situația, când, fiind bolnavă, n-a putut ieși la lucru este condamnată la două luni de închisoare, nu-i scapă vreun cuvânt rău care s-o coboare în fața Creatorului: *Și cu lacrimi în ochi mă rugam lui Dumnezeu ca celor doi oameni care m-au îndreptat pe mine pe drumul acesta, să mă despărță de copii, nu le doresc nici un rău, decât numai să ajungă să beie și ei paharul de bucurie care îl am eu acuma.**

După mai bine de optsprezece ani chinuți în acest uriaș cimitir siberian (bărbatul i s-a prăpădit în alt lagăr), unde, zice Anița Nandriș, se aflau poloni, filandeji, calmăci, ruși, români, tătari, revine reabilitată în Mahala natală (eroarea cruntului ocupant i-a luat două decenii din viață și a făcut-o să moară de atâtea ori și să aibă puterea să-și revină, în toată vremea cu gândul la cei trei copii), găsindu-și casa ocupată. I-a sângerat inima din nou (pentru a câta oară?), cum se întâmpla, de altfel, cu toți românii rămași în partea răstignită a Bucovinei.

Cartea, premiată de Academie, ar trebui răspândită în tiraj de masă, chiar dacă ar putea „să afecteze emoțional” cititorul, de la un cap la celălalt.

Și cu atât mai bine, de ne va afecta în... afect. Suferința, ororile prin care a trecut omenirea, ori gravele nedreptăți ale istoriei nu trebuie uitate. Odiosul pact care ne-a sfârțecat Țara a fost declarat cumva nul? De ce mai există pe harta Europei două state românești, unul din ele cu denumirea caraghioasă de Republica Moldova? De ce nordul Bucovinei e răstignit în continuare prin interzicerea educației copiilor de români în limba maternă? Se grăbește cineva să răspundă?

Proiectul „Bacău-Personalități ale locului” (ediția a III-a)

Romulus Dan
Busnea

Evenimentul a avut loc în aula Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, în cadrul proiectului „Bacău - Personalități ale locului”, ediția a treia, sub genericul „Viorel Savin - 77” și a fost organizat de Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău (SPJPTCAS), în parteneriat cu Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.

„În rândul numelor cu rezonanță, născute pe meleaguri băcăuane, un loc aparte îl are domnul **Viorel Savin**, dramaturg, poet, romancier, reputat om de cultură, recunoscut și apreciat în țară și în străinătate. În scrierile sale, a oglindit viața oamenilor din județul Bacău, frământările sociale și spirituale ale locuitorilor acestei zone și a promovat valorile băcăuane în lucrări care fac referire la remarcabili oameni de artă și cultură ai județului Bacău, ca Nicu Enea, Sergiu Adam, Octavian Voicu, Ioan Măric, George Genoiu și mulți alții. Consiliul Județean, cetățenii județului Bacău, cu toții suntem deosebit de onorați că avem șansa de a transmite respectul nostru profund și admirația nemărginită domnului Viorel Savin, pentru prezența permanentă în promovarea culturii, valorilor, excelenței și înaltei morale în întreaga societate.

Viorel Savin, scriitor și cetățean activ al comunității băcăuane, este și va rămâne o personalitate marcantă, cu care ne mândrim și care merită întregul respect al cetățenilor județului nostru”, a precizat Sorin Brașoveanu, președintele Consiliului Județean Bacău, cu ocazia acordării diplomei de „Cetățean de Onoare al județului Bacău”, domnului Viorel Savin.

Implementat de SPJPTCAS Bacău, proiectul „Bacău - Personalități ale locului” are ca obiectiv promovarea valorilor culturii și comunității băcăuane, în fapt, o activitate ce favorizează deopotrivă dezvoltarea turismului cultural și creșterea anvergurii de imagine a orașului Bacău, o deschidere de noi drumuri în dialogul intercultural, un culoar benefic de personalizare și promovare pentru municipiul Bacău.

Este dacă vreți, un proiect de imagine ce se va răsfrange pozitiv deopotrivă asupra românilor care dobândesc un capital de încredere mai mare în propriile valori dar și asupra străinilor, care primesc o informare și un mesaj pozitiv despre ceea ce este Bacăul, România.

Pintre rezultatele urmărite se numără: stimularea și susținerea activităților cu impact în domeniul cultural și turistic; prezentarea unor materiale promoționale realizate de către SPJPTCAS Bacău, în care se vor oferi participanților la eveniment date și informații despre principalele atracții turistice ale județului Bacău; contribuția la educarea culturală a noilor generații și la crearea unui nou public consumator de evenimente cultural-artistice; îmbogățirea surselor de informații în bibliotecă, instituții de învățământ și de cultură din județul Bacău și din alte zone din țară; constituirea unei baze de date care să reprezinte „memoria culturală și spirituală a zonei Moldovei de Mijloc”.

De asemenea, inițiatorii și coordonatorii proiectului își doresc și speră ca astfel de inițiative să nu fie singulare, ci ele să fie permanente îmbunătățite și urmate de altele, iar eforturile acestor eforturi să sensibilizeze și să atragă noi jucători pe piața culturală și turistică în re-

alizarea de acțiuni conjugate, menite să contribuie la dezvoltarea turismului cultural românesc.

Prima ediție a proiectului s-a desfășurat luni, 2 noiembrie 2015, sub auspiciile unor valori care modelează identitatea, repere ferme ale continuității și destinului nostru istoric și a fost dedicată pictorului băcăuan Dimitrie Berea, personalitate proeminentă a artelor plastice contemporane, unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai post-impresionismului în pictură, „apostol al Școlii de la Paris”. Evenimentul a fost prilejuit de împlinirea a 40 de ani de la trecerea sa la cele veșnice, iar ziua aleasă, adică cea de 2 noiembrie, a marcat și 107 ani de la nașterea pictorului.

Cea de a doua ediție a avut loc marți, 30 mai 2017, în Aula Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău și a fost dedicată altor două personalități ale locului, care și-au pus amprenta asupra științei și culturii băcăuane: arhitectul George Șterian și generalul și istoricul Radu R. Roșetti, la împlinirea a 140 de ani de la naștere.

Începând cu ediția a treia, inițiatorii proiectului (Romulus-Dan Busnea și Mihaela Băbușanu) au demarat și o frumoasă inițiativă de omagiere a personalităților „în viață”, care se află prinre noi, realizându-se astfel o interesantă punte sau predare de ștafetă imagină între personalitățile remarcabile care au marcat istoria noastră locală și personalitățile contemporane nouă.

* **Viorel Savin** (n. 4 aprilie 1941, Borzești, Bacău, locul de naștere al marelui domnitor român, Ștefan cel Mare), dramaturg, prozator, poet și publicist băcăuan.

A scris numeroase opere în proză, versuri, teatru, volume biografice, albume monografice, eseuri, publicistică etc., însumând 46 de volume tipărite la edituri de renume din țară, multe dintre acestea fiind traduse în limbile engleză, franceză și germană, la edituri străine.

Piesele sale de teatru s-au materializat în 29 de spectacole de succes, jucate pe scene de prestigiu din țară, la posturile Televiziunii Române și ale Radiodifuziunii Române, iar piesa „Doamne, fă ca Schnauzer să câștige!”, jucată la Teatrul „Pygmalion” din Viena („Oh Gott, tu dass Schnauzer wird!”), a fost apreciată de publicul austriac.

Pentru activitatea și creațiile sale, Viorel Savin a fost răsplătit cu peste 20 de premii, distincții și medalii, dintre care, menționăm: Diploma Asociației Oamenilor de Teatru și Muzică pentru piesa „Fratele meu mut”, Diploma Ministerului Culturii pentru piesa „Greșeala”, Premiul pentru poezie la Festivalul Național de Creație Literară „Mihail Sadoveanu”, Premiul de Excelență „Liviu Rebreanu” pentru romanul „Impostorul. Arta înfrângerii de sine”, Premiul I și Medalia de aur pentru tragedia „Ovidiu la Tomis”, Premiul I și Medalia de aur pentru comedia „Ginere de import”, Premiul I și Medalia de aur pentru scenariul, regia și scenografia spectacolului „Lección de istorie”.

În anul 2004, Președinția României îi conferă maestrului Viorel Savin, Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavalier - Categoria A, pentru întreaga sa activitate.

Este Cetățean de Onoare al orașului-stațiune Slănic-Moldova, al comunei Măgurești și al județului Bacău.

Consacrat ca dramaturg, iubitor de poezie și tentat de polemică, autorul s-a dedicat în ultimii ani prozei, „încercându-se în genul epic, prin reconstituiri ale perioadei proletcultiste”.

Eugen Verma

Asterisc

EU ȘI PRIETENUL MĂU, TIBERIU

Cum mai trece timpul...! Sau, oare, așa o fi, cum spunea Poetul: „Vai, nu timpul trece, noi ne trecem...!?” Cert e că am rămas tare surprins când l-am revăzut și am discutat cu Tiberiu. Era elev pe când l-am văzut prima oară, iar, acum, credeam că e, cel mult, student... Asta, pentru mine. Pentru memoria mea. Dar Timpul... Am scris, atunci când l-am cunoscut, un articol despre el. M-a impresionat. Eu scriu articole de-astea, adică despre semenii mei, mai mari sau mai mititei, atunci când mă impresionează. Atunci m-a impresionat. „Țineam”, la ziar, o rubrică, îi spusese „Cu sacoșă la piață”. Câțiva ani buni am publicat note, chiar reportaje, sub acest generic. Zeci și zeci de oameni ai pieții „mi-au trecut prin mână”. Cum cunoșteam tot județul - vreo două decenii lucrasem în secția „agrară” a ziarului - nu era loc să nu-l știu cât de cât, îmi era foarte ușor să intru, cum se zice, „sub pielea omului”. Asta, pentru că, presupun că știți, omul nostru de la țară are ceva care-l face bănuitor când vorbește cu orașanul. Îi răspunde, de obicei, dacă îl întrebi de unde-i, îi răspunde, spun, „din sat cu oamenii”. Adică nu-i spune nimic... Ei bine, eu le zâmbeam într-un fel foarte apropiat, prietenos, și-mi ziceau, din cutare sau cutare comună, și atunci îi întrebam ce mai face cutare, sau cutare, și ei primeau încrederea aceea care-i făcea să-și descarce sufletul... Tiberiu era, însă, în pragul adolescenței, era măruț, băietan, vindea verdețuri de primăvară, m-am apropiat de el și l-am văzut slab, sfrijit, tremurând de frig, era o dimineață de aprilie neprietenosă, i-am luat câteva legăturile cu pătrunjel, mărar și nu mai știu eu ce, și l-am întrebat de unde-i de loc, și mi-a zis, privind-mă adânc în ochi, în vreme ce eu îi zâmbeam, că-i din Scurta, comuna Orbeni, da' n-ai auzit matale de Scurta, că ești orașan, mai spuse el, și-și văzu de treaba lui, dar când l-am întrebat de un om care fusese primar acolo, pe care-l știam bine, a devenit, de-odată, dispus să-mi mai acorde puțină atenție... Da, era, de fapt, elev într-a șaptea, învăța după amiaza, trăiau, acasă, mai mulți frați, dar el, cel mai isteț, căpătase încrederea părinților care-l trimiteau la târg cu verdețuri, la prânz era acasă, cu banii câștigați pe care-i număra până la ultimul leuț și-i dădea părinților... După aceea, de câte ori veneam în piața

mare a orașului, mai stăteam de vorbă cu el, îmi spunea că are note „bunișoare” și, chiar, poate, de va avea posibilități, va veni la Bacău să învețe mai departe și, apoi, cine știe...

... Și, după aceea, nu l-am mai văzut. Cu timpul, am și uitat de el. Chiar dacă, atunci, chiar îl îndrăgisem oarecum, că îmi amintise de mine, și eu eram mic și slab și cam „neajutorat” când aveam vârsta lui, și, de asta, cumpăram verdețuri sau ce mai aducea la piață, încât nevastă-mea mă certa că am luat mai mult decât era nevoie... Dar eu vroiam să-i „fac vânzare” băiatului... Acum, zilele trecute, mă aud strigat: „Domnu'..., domnu'...”! Inițial n-am crezut că pe mine mă strigă, dar când a venit și mi-a întins mâna, l-am și recunoscut. Da, era el, amicul meu din piață... Aceeași înălțime aproape, tot slab, dar mult mai viguros, cu aceeași față prelungă, însă ceva mai matură, și ochi pătrunzători, destul de obosiți... „Știi..., am afacerea mea... Sunt comerciant...” Am rămas, puțin, descumpănit. „Tiberiule, eu credeam că ești student, sau chiar inginer...” „N-am putut merge mai departe”, zise el plecând ochii în pământ... La urma urmei, și munca asta e bună...” Tăcu o vreme și, după aceea, schimbă vorba: „M-am însurat și am doi copii...” Mi-a spus toate astea dintr-o răsuflare... S-a însurat, are și doi copii... Nu m-a lăsat să mă desmeticesc: „Nu-mi faceți safteaua...? Am niște roșii cum n-ați prea mâncat... Chiar aici e locul meu de muncă...”. Mă întorc spre locul pe care mi-l indică, o masă lungă plină cu salată, ridichi, ceapă verde, mărar, pătrunjel și, la margine, niște roșii uriașe... „Is bulgărești, îmi șoptește... Bulgarii sunt grădinari, nu glumă... Pe etichetă am scris că-s din Grecia... De Grecia știu toți... Dincolo de masă e soția lui. Îmi șoptise că o cheamă Cătălina... O fată..., câți ani o fi avut...? Frumușică și timidă... Sunt uluit... Îl întreb: „câți ani mai ai?” „25”, îmi răspunde, și pare mândru de vârsta asta... Mi-amintesc, fugar, că și eu, la vârsta lui, aveam un copil abia născut... Tiberiu și soția lui. Și doi copii. Când or fi trecut anii, că eu îl știam elev...?! Și ei, părinții, sunt copii... Timpul va trece și peste ei... Și vor deveni mături și copiii vor crește mari... Corabia asta, familia, adică, va avea parte și de furtuni... Vor reuși să le înfrunte...? Vor reuși să-și vadă copiii stăpâni pe ei înșiși...? La asta mă gândesc în timp ce plec spre treburile mele.

Constantin
Vorniceasa

Politica și adevărul

• Marx ne-a sfătuit să ne despărțim de trecut râzând. Râzând, ne despărțim de Marx.

Socrate consideră că politicianul trebuie să fie neapărat înțelept. Adică să-și stăpânească firea, și atunci va conduce lumea. Ignorant să fie mai puțin decât concetățenii săi, astfel va fi și mai bun decât ei, îi va domina prin modestie. Căci înțeleptul este inteligent, cinstit și altruist. El nu are ce pierde fiindcă zestrea sa se confundă cu însăși viața trăită cu ceilalți. Firește, a trăi pentru binele semenilor înseamnă a trăi cu sens, adică fericit. Ființă cuge-tătoare, sortită cunoașterii adevărului, prin voința zeilor sau prin hazard, omul trebuie să se considere fericit. Socrate și Sisif sunt frați întru fericitare. Filosoful pleca în fiecare dimineață la piață, la datorie, să-și livreze ideile gratuit, vindea neconținut fără a cumpăra vreodată ceva. Seara târziu se întorcea obosit și, desigur, fericit. Dăruia totul, gratuitatea gestului înfrățindu-l cu Sisif care nici nu-și punea problema fericității. Fericitărea de a trăi ajunge. Știm cum a sfârșit înțeleptul atenian: obsedat de adevăr. Crezuse că politica trebuie fondată pe rațiune, când de fapt ea era și a rămas arta justificării în cetate. Că exercitarea puterii necesită și un dram de rațiune, nu putem nega, dar adevărul nu este, n-a fost nicicând, moneda ei forte. Victimizări au fost și iluștrii săi discipoli Alcibiade și Platon care, vrând să-și întrecă maestrul, fiecare în stilul său, n-au izbutit nici măcar să-l egaleze. Greu de spus dacă teoreticienii i-au nenorocit pe practicieni ori invers. Poate s-au încurcat reciproc sfârșind cu toții în disprețului lumii care refuză să li se conformeze până la capăt. Mai târziu, în Roma, Cicero și Seneca reiterau soarta tragică a iluștrilor lor înaintași întru cugetare la binele obștesc. Între tirania maselor ignorante, manipulate și cea exercitată de dictatori smintiți, adevărul face figură jalnică ori se refugiază într-un ipotetic „viitor de aur”. Este necesar să aspirăm la o politică a adevărului, fără să credem în adevărul politicii practice hic et nunc. Activitatea politică este întotdeauna interesată și în consecință adevărul ei este concret, conjunctural. Cine aplică grile „universal valabile” pentru a explica un eveniment politic, riscă să scape adevărul, iluzionându-se cu încă o „strălucită confirmare a ideii sale preconcepate, înșelându-i neintenționat și pe alții. De pildă, Ch. Henchelin afirma ritos că dacă Spartacus ar fi biruit armata patricienilor, Isus n-ar mai fi fost necesar și n-ar mai fi apărut.

Cine știe? Filosoful francez presupunea că prin victoria răsculaților conduși de Spartacus s-ar fi desființat sclavagismul, lumea romană ar fi început o viață liberă și deci consolarea propovăduită de creștin ar fi căzut în desuetudine. Simplismul judecății gânditorului marxist sare în ochi. În cel mai bun caz am fi avut de a

face cu instaurarea dictaturii proletare cu 20 de secole mai devreme. S-ar zice, ca să fiu în ton cu Henchelin, că Lenin ar fi fost de prisos. A câștiga o luptă este mai simplu decât a făuri o nouă lume. E de la sine înțeles că o victorie a sclavilor lui Spartacus nu s-ar fi soldat automat cu eliminarea aservirii sociale în vastul Imperiu roman. Ar fi urmat un măcel a la Stalin și apoi totul ar fi revenit la „normal”. Alți actori, aceași piesă. Rareori, vitejia își dă mâna cu înțelepciunea în persoana care ajunge lider în vârtoarea unei răscoale de proporții. Și apoi, mulțimea poate fi stăpânită mai ușor în iureșul luptei decât după victorie. Câte idealuri generoase n-au fost abandonate după victoria obținută cu uriașe sacrificii umane! Uneori supraviețuitorii unei revoluții ajung să se întrebe dacă jertfa n-a fost totuși zadarnică. Bunăoară, Revoluția franceză din 1789 a răsturnat un rege și a netezit calea spre tronului împărat, fie el și de ocazie. Ce-i drept, epoca napoleoneană n-a șters urmele Revoluției decât vremelnic, francezii au rămas ce-au fost dintotdeauna: un popor îndrăgostit de libertate. Fiecare eveniment cu adevărul lui, cu fizionomie proprie, unicat în curgerea timpului istoric. Cât privește religia creștină, ea are încă de făcut multe pentru lumea europeană, cariera lui Isus nu se va încheia într-un răstimp previzibil. Hegel și Marx nu s-au dovedit profeți inspirați când i-au prezis finalul iminent. Morala creștină trebuie să fie repusă în drepturi, valorificată potrivit contextului istoric actual. Se cuvine spus că astăzi se resimte acut nevoia moralei fondate pe respectul și grija față de semenii, pe afirmarea omului ca scop al politicii pluraliste, pe cultivarea sentimentului de milă față de handicapați, bătrâni singuratici, copii părăsiți. Trebuie să ne întoarcem din pustiiul siberian al moralei ateist-robotizante care ne-a înghețat mințile și ne-a tocit sensibilitatea firească printr-un dresaj diabolic, anihilant. Ar fi timpul să ne amintim nobilul imperativ kantian care plasează omul în miezul universului axiologic. Fără să intentăm proces de rea-credință „dascălilor” cu falnice bărbii, am face mai bine dacă am încerca să ne despărțim râzând de ei și, dacă vom reuși, să le uităm utopia nefastă. Cine i-ar imputa lui Isus grozăviile Crucidelor și crimele patronate de Inchiziție?! Abuzurile, teroarea, prigoana, crimele săvârșite de hoardele marxiștilor sunt comparabile cu ale călugărilor inchizitori din întunecatul Ev Mediu.

Sincer vorbind, totalitarismul spiritual propagat de clerul creștin, impus adesea cu sabia, se îngemănează cu utopia marxistă. Ambele sisteme ideatice s-au concretizat în practica politică, cel creștin oarecum, travestit, s-au ritualizat și au mistificat realitatea, au „pactizat cu diavolul” și au manevrat „turma” până la abrutizare, promițându-i raiul fie post-mortem, în cer, fie într-un viitor amănat sine die. „Păstorul” în odăjdiile somptuoase și „tătucul” autocrat au făcut bună casă de-a lungul vremii. Poate s-au invidiat uneori și s-au anatemizat spre păcălirea „turmei” dar, de regulă, Statul și Biserica au ținut cadența între două războaie.

Virgil Mocanu

Îndreptar popular de etică și de conduită pentru tineret (8)

MOTTO:
„Tot ce voiești să vă faci
vouă oamenii, faceți-le
și voi lor“

bătrânețe.

-Fuși de lenevire că te duce la piere.

Matei 7:12

Rezumatul articolelor anterioare

Din economia temelor **Îndreptarului** au fost deja abordate cele privitoare la:
a) relațiile reciproce, socialmente dezirabile, dintre membrii familiei conjugale – dintre soți, dintre părinți și copii, dintre frați și surori; **b)** atitudinile pozitive ale tinerilor față de persoanele din afara familiei, egale sau superioare ca status social: prieteni, cunoscuți, vârstnici, șefi, autorități etc.; **c)** atitudinile tinerilor față de societate, față de muncă și de învățătură pasibile de-a asigura celor care le manifestă succes socioprofesional și psihosocial, confort psihologic și stimă de sine; **d)** alte atitudini care facilitează acceptarea și integrarea socială a persoanei.

Atitudini, practici și deprinderi comportamentale cu efect negativ asupra buneii conviețuirii umane.

Trândăvia

Oriunde în lume lenea este considerată un comportament lipsit de moralitate, caracterizat prin absența dorinței și voinței individului uman de a se implica în orice activități care solicită efort fizic sau mintal, inițiativă, și asumarea răspunderii pentru orice lucrare întreprinsă. Și tot oriunde în lume, consecințele modului trândav de viață sunt la fel de dezastruoase pentru bunăstarea fizică, psihică și morală a omului. Indubitabil, leneșul va fi însoțit, pe tot parcursul vieții sale, atât de sărăcie, rușine, boală, umilință și batjocură, cât și de cele mai urâte vicii - minciuna, hoția, crima etc - care încolțesc și se dezvoltă pe terenul prielnic al inactivității și delăsării.

Ferește-te, dară, de-a te lenevi în lucrul tău, oricare ar fi acela, fii activ și angajează-te fără a fi împins de la spate în soluționarea problemelor care țin de puterile și de obligațiile tale. Este singurul mod de viață care te poate ajuta să dobândești toate virtuțile cerute de traiul societal, și care, totodată, te poate face și menține sănătos, mulțumit, voios și fericit până la adânci bătrâneți.

-Lenea e începutul răutăților.
-Lenea este mama tuturor viciilor.
-Lenea la om, ca și rugina la fier.
-Lenea este începutul sărăciei.
-Leneșul e frate cu cerșetorul.
-Cine la tinerețe e leneș, suferă la

Vasile Opal

ACTIVITATE

După ce mai dorm și în sală,
Eu am rămas cu o bănuială,
Sunt activi și mint cu fală,
Chiar să merite și-o păruială?

LOVITURĂ „DE STAT” LA CONAC

Mircea! Fă-te că lucrezi
Strigă actorul agit,
Și de atunci și acum mimează,
Că de lucru nu s-a mai apucat.

TOURIST

Vedem că-ți place în Teneriffe
Da, acolo este cald, frumos
Nisip, apă sunt și nimfe
Hai fă pași-pleacă pe jos.

HELIBERARE

Veselia este mare
Gata, sunteți eliberați
Uitați repede dar bine
De ce ați fost arestați?

CONSECVENȚĂ

Tu H=rezist=corupt
Poate ești plătit și laudat
Dar n-ai produs nimic mai mult
Decât mătreață, jeg și... strigat.

JUSTIFICARE

„Aici sunt banii d-voastră”
Strigă primarul îmbujorat
Dar nu s-a mai pus pe săpat
Că nu știe în ce butoi i-a îngropat.

THE STAGE (fragment)

Scena I

Mansarda unei case. În mijlocul ei, o canapea, în partea stângă lângă geam un birou, câteva manuscrise, un televizor. Mansarda strălucește de curățenie. Alice vorbește la telefon și butonează telecomanda.

Alice: Aș vrea să știu și eu ce se întâmplă cu el, mamă. Au trecut mai bine de două săptămâni de când nu intră în casă înainte de miezul nopții. Azi noapte a ajuns pe la 3. Încă eram trează. Întârziase deja câteva ore bune. Am crezut că a pățit ceva. Ei, pe naiba! Măcar de-ar fi fost la băut. Ar fi schimbat și el placa. Probabil nu aș fi fost la fel de supărată. Era chiar foarte treaz. Parcă băuse o canistră de cafea. Se învârtea prin casă cu un vraf de cărți pe brațe. Nu știu de unde le tot adună. Dacă nu l-aș cunoaște, aș zice că vrea să-și deschidă un anticariat. Bineînțeles că mai urmăresc ce cărți studiază. Încerc să-l înțeleg, dar nu reușesc. Mă simt neputincioasă și inutilă. Căsnicia noastră este pe marginea prăpastiei iar el citește Freud, Kant... Jan Kott. Nu încă. Nu a sosit. Are aproape o lună de când nu a mai făcut nici un comision. Noroc de economiile pe care le avem. Ei, pe naiba! Cine să cumpere apartamente la 12 noaptea? Cu siguranță răfoiește o carte de-a lui pe undeva. Problema este că nu reușesc să adorm până nu îl știu în patul nostru. Normal că l-am întrebat. L-am întrebat de 1287 de ori. Degeaba. Vorbesc singură. Deseori îl întreb un lucru de trei ori și-mi spune că mi-a răspuns de tot atâtea ori, fără să scoată de fapt un cuvânt. Alteori, îmi răspunde: „De ce mă întreb lucruri la care ai deja un răspuns?” De unde naiba să am răspunsurile? L-aș mai fi întrebat altfel? Ești culmea mamă. Alteori, când vorbesc cu el se uită într-un punct fix. Am impresia că mă ascultă dar nu aude nici o iotă din ce spun. Nu, nu cred asta. Dar dacă mai continuă așa, probabil îl voi suspecta și de nebunie. Ți-am mai spus asta mamă. De când am fost la teatru. De două săptămâni. Cine știe? Habar n-am. O fi avut vreo revelație. A ieșit din sală alb ca varul. Când am ajuns acasă, a început să răscolească biblioteca. Căuta piesa pe care am văzut-o. Dacă știam ce are să se întâmple, mai mergeam la teatru pe naiba. Și eu care credeam că teatrul culturalizează, educă spiritul. Ei pe naiba!!! Cum să nu urlu? Sunt un pachet de nervi. După câteva zile, a revenit din nou la vechile discuții. Nimic mai tragic pe lumea asta, zice, decât să descoperi că ești mințit de o persoană pe care o simți aproape, pe care o iubești, pe care ai iubit-o... odată. Pe care ai iubit-o mai mult decât ar putea-o face zece frați. Vorbea despre perioada aia...cred. Mamă, nu consider că l-am mințit. Să

spunem doar că am omis să-i confirm anumite lucruri. Sau că i-am spus doar jumătate de adevăr. Știu că s-a simțit trădat dar trecuse peste. Sau cel puțin asta mi-a dat de înțeles.

Afară se aude zgomotul unui motor de mașină. Alice sare ca arsă de pe canapea. Se duce la fereastră.

Alice: A venit. Mamă, trebuie să închid. Te sun mâine. Noapte bună.

Scena II

X intră în casă, ține strâns la piept două cărți și un trandafir alb. Închide ușa cu piciorul. Urcă în mansardă. Îi întinde floarea lui Alice, zâmbindu-i scurt. O sărută pe obraz. Vrea să plece.

Alice: Bună seara iubitule! Mulțumesc. (sărută trandafirul) Este foarte frumos. Ce cărți citești?

X: Nu cred că te interesează. Chestii... vorbe (pune cărțile pe birou). Mă duc să mă întind.

Alice: Vin cu tine... Te-am așteptat.

X coboară scările, aprinde lumina în dormitor.

X: Sper să adorm repede. În câteva ore, am o întâlnire importantă.

Alice: Și eu sunt frântă de oboseală. Noapte bună.

Scena III

Două ore mai târziu, în mansarda casei. Pereții sunt acoperiți cu înscrisuri de mână. Unele aproape ilizibile. Televizorul și canapeaua au dispărut. Biroul este centrat pe mijlocul încăperii. Multe foi mototolite, aruncate pe jos.

X: Azi m-am gândit mult la ce-am vorbit aseară. Dumnezeu ne-a dat un chip și noi ne facem altul... Ții minte? Este foarte valabil. Nu cred că generalizez pentru că nu există om care să nu disimuleze, să nu își ascundă adevăratele gânduri sau intenții când atingem anumite coarde ale sufletului lor, când dezvoltăm anumite idei. Firește că nu se întâmplă cu oricine... dar se întâmplă. Se întâmplă până și în gândurile noastre când suntem singuri. Dar încercăm să ne rupem rapid de ele. Poate de teamă să nu supărăm divinitatea.

Serafim: Adică, să nu ne depărtăm de divinitate. Dumnezeu este iubire. El nu se supără. E grija Altcuiva să fie mânios.

X: Da, ai dreptate. De teamă să nu ne depărtăm de iubire. Asta e formularea.

Serafim: Frumos spus.

X: Adică...mi s-a întâmplat de multe ori să-mi apară gânduri negre despre o persoană. Uneori nemotivat...

Serafim: Mda...„Altceva”

X: ...alteori cu argumente juste. Acel om chiar mă supăraseră sau mă jignise. Dar în următoarea secundă, mi-am reprimat ideea. I-am căutat circumstanțe atenuante. Îmi place să gândesc pozitiv. Simt că atunci când fac asta, Dumnezeu e cu mine.

Serafim: Este adevărat. Cu timpul vei învăța să controlezi aceste sentimente. Să separi binele de rău. Să-ți creezi propria imagine despre ce se întâmplă dincolo... în vis. De aceea este lungă viața. Ți propun un joc. Gândește-te cum ar fi ca cei din jur să-ți poată citi gândul. Ai fi la fel?

X: (speriat) Nu cred. M-aș rușina. M-aș minți până și pe mine în prezența celorlalți. Mi-aș pierde mințile.

Serafim: Nu neapărat. Poate că ai încerca să fii mai bun, mai corect, mai obiectiv. Atât cu tine, cât și cu cei din jur.

X: Bine dar, nu m-aș putea ascunde niciodată. Chiar dacă aș reuși să-mi controlez gândurile, ar însemna să mă cenzurez. De pildă, uneori nu vreau să spunem anumite lucruri celor dragi pentru a nu-i răni. Preferăm să-i mințim, să-i menajăm de părerile noastre. Alteori se întâmplă să aberăm în gânduri, să gândim monstrozități, să afirmăm lucruri pe care nu le-am făcut și nu le-am spus niciodată celorlalți.

Serafim: Diferența dintre a gândi un lucru și a-l face, este mare. Atât timp cât gândurile nu se materializează, ele rămân doar gânduri. Poți fi judecat pentru asta... probabil. Însă nu vei fi pus la zid. Cel nevinovat să arunce prima piatră.

X: Este posibil să ai dreptate. Totuși, n-aș putea concepe ideea.

Serafim: Acum gândește-te ce ar însemna să li se întâmple tuturor oamenilor la fel. Ce ar însemna să poți auzi gândurile oricui.

X:...

Serafim: Ar dispărea misterul, incertitudinea, prefăcătoria, criminalii, hoții, suspiciunile soților asupra nevestelor... și invers. (Zâmbește) Ați învățat poate să fiți mai buni, mai răbdători unii cu alții, mai umani.

X: Cred că mulți s-ar sinucide. Nu ne-am născut așa. N-am suporta povara. Ar fi un dar divin dar și un blestem.

Serafim: Mulți ar învăța însă un cuvânt foarte important: măsura. Desigur, nu s-ar schimba un lucru. N-ați ști ce e dincolo. Tărâmul neafiat de unde nimeni nu se întoarce. Și în continuare v-ar face fricoși pe toți același lucru... gândul. Sinucigașii ar cugeta înainte să facă acest pas.

X: Spune-mi Serafim, cum e acolo?

Serafim: Vei afla într-o bună zi. Răbdare. Asta vă spune și Prima Carte. Tot ce trebuie să știți este scris acolo. Cercetați cât vreți. În fond, ea are un singur scop. Să-i facă pe oameni mai buni. Răbdare.

Scena IV

Încăperea începe să se zguduie. X se trezește transpirat în brațele lui Alice.

Alice: Ce-ai visat iubitule? Părei fericit și în același timp, înspăimântat. De ce taci? Te rog vorbește-mi, nu mai suport tăcerile tale. Ce s-a întâmplat?

X: Avea dreptate.

Alice: Cine? Despre ce vorbești?

X: Cineva spunea: „Nu mai poți fi la fel după ce citești Hamlet.” Avea dreptate.

Alice: Of, iar cărțile tale! Dormi puile. Visează... visează frumos.

X: Va fi...Răbdare!

Toma Moraru

O nouă apariție editorială la Editura ATENEUL SCRITORILOR

Scritorul DORU KALMUSKI revine în atenția cititorilor săi cu un nou volum de eseuri, cu titlul **MESAJ CĂTRE MANECHINE**

Textele conținute în acest volum sunt o parte din cele apărute în spațiul on-line sub titlul **Critica civilizației**.

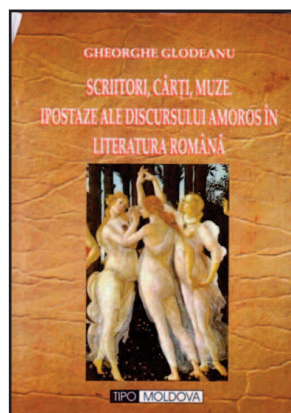
Într-o statistică Google se arată că până la editarea acestui volum, au fost peste 2000 de vizitatori. Grafica reproducă pe copertă, cu drapelele

naționale, aparține administratorului domeniului și reflectă accesarea site-ului.

biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb *

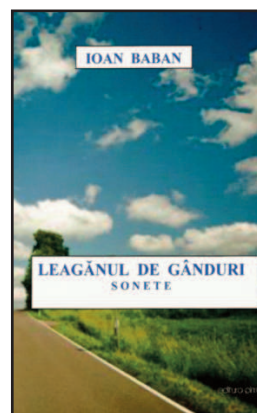
OM ÎN RAI
de
IRINA RUSU

SCRITORII, CĂRȚI,
MUZE, IPOSTAZE de
GH. GLODEANU

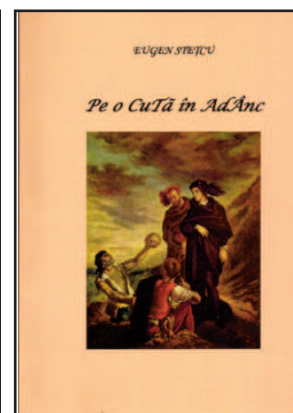
SUB MASCA
TIMPULUI de MARIA
DOMNIȚA SCUTARU

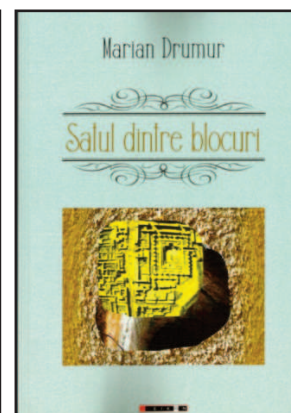
LEAGĂNUL DE
GÂNDURI de
IOAN BABAN

AMINTIRI DESPRE
POETUL BACOVIA de
MAXIMILIAN VASILIU

PE O CUTĂ DE
ADÂNC de
EUGEN ȘTEȚCU

SATIUL DINTRE
BLOCURI de
MARIAN DRUMUR

Carmen Focșa

VIAȚA IERNILOR

Orașul trăiește viața iernilor din fiecare
Între umbra de pe asfalt, până la mine
E atât de abruptă cărarea
Altădată cuminte, întreagă
Ani-lumină până la geana de care
Nicio lacrimă nu se mai leagă
Și ninge sporind, înzecind, însutind
Atâtea lucruri și fapte pe care
Zăpada le uită, le-ngroapă, le neagă...

Micropoem

Când știi totul despre tine și astfel
Ți-ai devenit străin
Te așezi cu fața la soarele rotitor,
născând mereu alți sori

Iar păsările te-mpușcă, pe rând, cu ele însele
Fiecare crezând că vei muri câte puțin...

P O E M

Copacul-nu era nimeni
Doar scorbura lui era, de fapt, scorbura mea
În care se-mpuiase luna și în care
Uneori doar crivățul se cuibărea.
La-ncheietura mâinii-urma altei mâini
Ca o cătușă, ca o brățară
Nimeni nu iubea pe nimeni
dar fiecare se reinventa
În miresme de miere amară...

Gutuile pecetluiau văzduhul
Mai îndepărtat, mai sus, pe un singur ram
Și totul părea un ochi, unul singur
În care numai eu te vedeam...

ALTFEL DE POEM

Mi-aș fi dorit să mă doară încă
Umbra oricui
Cu acea durere hrănitore,
Îmbolnăvindu-mă, vindecându-mă
Înviindu-mă
Ofilindu-mă și dându-mă-n floare...
Doar umbra ta a rămas undeva, în urmă

Undeva, într-o iarnă pustie, despre care,
poate, ți-am vorbit
Cu nechezat de cai frământând sub copite
Lumina-nghetată a lunii
Care ne prelungea nesfârșit, nesfârșit...

NEBUNUL SATULUI

...De-aș fi fost, măcar, nebunul satului
Sau poate chiar eram, dar satul nu mă-ncăpea
Bobul de-ndoială, de nepuțință
În sute de bucăți se despicasă
Și alte sute se-nmulțeau înmiit
Rumegate de vacile cele mai grase...

DACĂ...

Dacă am putea să ne purtăm
Unul pe umărul altuia
Așa, fără forma crucii
Doar cu nostalgia ei
Doar cu moartea celorlalți-tribut
Al celor încă rămași drept povară
Încă privind pustiul cu ierburi, ștevie, măracinișuri
Și întrebându-se cine-o fi tatăl
Demult coborât din ceruri
Demult pierdut, prin el însuși murind,
Măcinându-și tristețea dintotdeauna
La aceeași moară...

Mihai Marian

ivește zâmbind.

ȘI LA SFÂRȘIT NIMIC

Am continuat să rămân nemișcat
pe scaun
deși tramvaiul ajunsese la capăt
neîndrăznind să tulbur liniștea
precară
ce abia se stabilise în celule.
Tot drumul ochii mei
încă mijiiți au urmărit
curtea nebună a lui
Camus pe lângă șine.
În fiecare stație
se întindea pe asfalt
cu fața în sus
cu mâinile pe piept, respirând greu.
Îmi zâmbea.
Era un zâmbet
care încerca să ascundă tremurul
picioarelor
brațelor
temerea
dacă tramvaiul nu va porni din nou
ordinea lucrurilor va fi dată
peste cap.
În așteptare
după o zi ploioasă
grupați ca pe o sârmă de covrigi
oamenii se uscau la focul stelar
privind cum luna mustind de
clorofilă ne recunoaște după mirosul
de graffiti proaspăt
după cum
ne priveam ca doi tovarăși de drum
ireali
amândoi plecați în căutarea tem-
poului pierdut.

Anchetă personală

Casele vechi
rămân în picioare
vindecându-se de cei care le-au
locuit.
Casele vechi
abia acum se simt iubite când nu li
se cere
nimic în schimb.
Casele vechi au un dumnezeu al lor
care le stă la temelie
vorbește șerpilor și viermilor
fiecăruia pe limba sa.

***

acolo unde scrie stop
se luminează cu douăzeci de
minute mai devreme

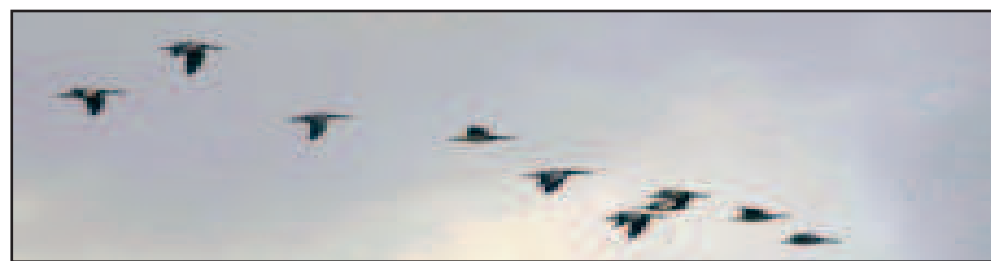
unde se permite creșterea vitezei
nu s-a găsit o altă soluție
unde scrie reflex citește plăcere
unde scrie kilometrul zero
citește-mi gândurile
lumina roșie a semaforului
rămâne lumina roșie a semaforului.
de fiecare dată când apare
crucea sfântului Andrei
gândește-te la Tolstoi
bând ultimul ceai cu șeful de gară,
la Vronsky
vorbindu-i Annei.
repetă ceea ce-și spun:
sunt cuvintele pe care eu nu
am izbutit să ți le zic.
în locul unde greșelile
se pot îndrepta,
citește acest poem pe care l-am
scris,
când de fapt
ar fi trebuit să te strig.

Toamnă pe strada Edgar Quinet

Trândavi,
cu fețe înroșite,
plete năclăite și burți
atârând peste curele,
câțiva îngeri cheflii
pe marginea unui nor de ploaie
privesc cum trecătorii
își poartă în spate
câte case
după-amiezile umede și cenușii.
Sub zidul întunecat al
unei case,
o studentă de cristal
s-a oprit o clipă în loc
pândind cu coada ochiului
presupusa cădere a inimii
în senin și drept.
Apoi, fără să șovăie,
dispare lăsând în urmă
doar jocul de griuri
al hainelor sale
și un parfum de scenă,
de parcă n-ar fi existat.
Calmul regal al străzii
nu se lasă tulburat
de norii cu rotunjimi tot mai grele,
de vântul ce se repede-n umbrele
ca un zeu descătușat.
O pasăre-harfă
umblă imperturbabilă
printre cioburile de fericire
neconfirmată
ce împânzesc asfaltul.
Din piepturile copacilor
noiembrie
își face auzite consoanele.

Trupul b. Echinox

Era iarnă spre toamnă
țările plecau în păsările calde
frunzele se descopăceau
viile se coceau în struguri
în săptămâna din ziua
când te-am iubit apoi te-am pierdut.

Mihai Merticaru

SONETUL ÎNTÂLNIRII NOASTRE

Îndată ce te-am zărit, de retină
Mi te-ai lipit pentru o veșnicie,
Balsam pe rană de-a pururea fie,
Dor și dezmiardare caldă, calină.

Ți-am așezat zâmbetu-n panoplie
Ca-n grele momente să mă susțină,
Convins că n-ai să-mi găsești
nicio vină,
Că ți-am răpit atâta bogăție.

Speranțele mele-s pline de soare,
De toate ale universului astre,
De tenacitatea celor izvoare

Cu unde cristaline, scânteietoare.
Miriadele de flori din glastre
Marmorează clipa-ntâlnirii noastre.

SONETUL UNUI SECRET

Pe scara de aur, urcă până la cer,
Găsește secretul să ne îndrume
În visul care-i fereastră spre lume,
Cutează să ne fii brav timonier,

Condu-ne spre un univers anume,
Unde toți dăruiesc și nimic nu cer,
Invers ca într-o piesă de Moliere,
Contrațicând cele mai vechi cutume!

Coboară iute în eul din tine,
Scoate de-acolo comoara totală,
Poemul cu irizări diamantine,

Și scrie-ți visările cu aldine!
Povara-ndoielii, poart-o cu fală,
Din orice cuvânt, fă o catedrală!

SONETUL SUBLIMITĂȚII

Ai răsărit din tainică lumină,
Cu trup sculptat în raze de-aurore,
Un poem de Rabindranath Tagore
Ce-ajută clipa un secol să țină.

Alai de primăveri multicolore

Si câmpuri de flori la tine se-nclină,
Să-ți întărească esența divină,
Dar și apetența spre ars amore.

Curg dinspre fire valuri de dorințe,
Arderi cumplite topite-n sintaxă
De flăcări violete și credințe,

Nimeni, fericirea, nu ne-amenințe!
Iubirea, a Universului axă,
Inimi două, -n sublimă parataxă.

SONETUL UNEI PROPUNERI

Izvor și candelă de izbăvire,
În care zări, mai sigur, să te caut,
În care dintre mări
mă vezi argonaut?
Răspunde-mi dacă mă mai
vrei de mire!

Chiar nu-mi auzi cântările de flaut?
Mă mai aștepti cu plinele-ți potire?
Mai luminezi răspântii de uimire
Ori te-ai îndrăgostit
de domnul Plaut?

Nemângâiat sunt îndestul de viață,
Cu-a ta tăcere, de ce mă biciuești?
Cât mă mai lași să rătăcesc
prin ceață?

Hai nu mai fi așa de șugubeață!
Un sincer răspuns trebuie
să-mi găsești,
Altfel, ieși-vei din cartea-mi
de povești!

SONETUL REVIVISCENȚEI

Ardem îmbrățișați în vâlvătaie,
Ne răcorim într-un crater de vulcan,
O altă Isoldă și un alt Tristan,
Aceeși dorință-n rărunchi ne taie.

Amoru-nfige pumnalul, un tiran,
În carne, se preface în văpaie,
lubirile lumii-n noi se-ntretaie,
Sporesc și se întetesc tot mai avan.

Secunde, ruguri mult mistuitoare,
Ziua, oceanul de dulce otravă,
Noaptea-și face cuib în rana
ce doare,

Exultă patima ruptă din soare.
Oricât ne este firea de firavă,
Zilnic murim și înviem din lavă.